

MAGYAR LAPOK

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

IX. évfolyam, 213 (2497) szám.

Vasárnap

Nagyvárad, 1940 október 6

A felsőház ünnepi ülése

Elfogadták az erdélyi részek visszacsatolásáról szóló törvényjavaslatot

Budapestről jelentik (MTI): A felsőház ma délelőtt ünnepi ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette az Erdély egyrésznének és Kelet-Magyarországnak visszateréséről szóló törvényjavaslatot. Az ülést Széchenyi Bertalan elnök nyitotta meg. Először elparentálta Breyer István győri püspököt, Almássy Dénes és Vargá Ferenc felsőházi tagokat, majd bejelentette, hogy a képviselőháztól átjött a két, ott elfogadott törvényjavaslat. Mindkettőre nézve kimondták a sürgősséget, majd felfüggesztették az ülést.

A szünet alatt a bizottságok letárgyalták a visszatéréséről szóló javaslatot. József királyi herceg elnöki megnyitójában meleg szavakkal emlékezett meg a nagy történelmi eseményről. Bethlen Pál magasszónyáján beszéde után Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás szövegezték a javaslatot. Köszönettel adózott mind azok iránt, akik a visszatérést elősegítették és lehetővé tették. A javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadták. Végül Teleki miniszterelnök mondott köszönetet a javaslat elfogadásáért.

Teleki Pál miniszterelnök beszélt: „Megszüntetjük a szegénységet.”

Délelőtt 11 órakor újra megnyitották a felsőház ülést, amikor is Ravasz László dr. református püspök szövegezték a javaslatot. Költői szépségű beszédében hálát adott a Mindenható Istennek, hogy megengedte Magyarországnak újabb gyarapodását, majd megemlékezett azokról, akiknek ebben a történelmi eseményben részük volt. Méltatta a kormányzó hűségét, mire a Ház tagjai felállva, hosszasan éljeneztek. Szólt az odátul maradt magyarokról, mondván, hogy megértjük lelkiállapotukat és testvéri szeretettel simogatjuk és vigasztaljuk őket.

Teleki miniszterelnök emelkedett ezután szólásra.

— A magyar nemzet — úgy mond — meg fogja oldani azokat a feladatokat, amelyek körvonalait a bécsi döntés határozta meg. A keleti részeknek a szegényebbik fele tért vissza, de tudással, akarással megszüntetjük ezt a sze-

génységet és gazdagokká fogjuk tenni. Mi megértünk sokat és mindenkit. Ez nemcsak igazságos kormányzásunknak lesz záloga a nemzetségekkel szemben, de záloga lesz a magunk fennmaradásának és megerősödésének.

A Romániával való viszony. Visszavágás a román atrocitásokért.

Beszéde végén a miniszterelnök kitért a Romániával való viszony kérdésére.

— Tapasztalataink arról, — mondotta, — hogy az erdélyi román nép milyen megnyugvással, sőt helyenként szeretetmegnyilvánulással fogadja a kötelességtudó közigazgatásunkat, azt mutatják, hogy ennek a népnek mi vagyunk az igazi istápolói és vezetői. Nehézzé csak azzal válik ez a feladat, hogy az elmúlt huszonekét év alatt a gyűlölködés olyan atmoszféráját teremtettkék és szitják ma is idebent és főleg túl a határon, mely a lelkeket megmérgezi, az ellentéteket felszínre tartja és kimélyíti. Mi önruralommal, az isteni és belső igazság szolgálatába vetett hittel fogtunk hozzá ehhez a feladathoz. De ne ítéljük gyengeségnek, ha mi ezt a feladatot azzal az eszközzel fogjuk megoldani, mely eszközt mindenkire nézve kötelezőnek tartunk. Ha egyrészt megemlékezünk, másrészt rosszakarattal fogunk találkozni, akkor ideiglenesen olyan eszközökhöz is kell nyulnunk, amelyeket államkormányzatunk számára nem tartunk örökké fenntartónak. Atrocitással és atrocitásról terjesztett hazugságokkal lehetetlenné teszik nemcsak a magyar államnak, hanem a két népnek egymás iránti megértését is. Azt is tudjuk, hogy ami folyik, talán nem állandó jelenség, talán csak kényszerítő eszköz akar lenni az optálás előidézésére. Optálni lehet úgy, amint az ember más lakást is vehet és más országba elköltözhet, de azért azt a helyet, ahol született, nem felejt el és az marad az igazi lakása.

A miniszterelnök beszédét a Ház lelkesen fogadta. Utána a felsőház a javaslatot elfogadta. A legközelebbi ülés 9-ikén, szerdán lesz, amikor is a keresztény egyházak képviselőinek felsőházi tagságáról szóló javaslatot tárgyalják.

A minisztertanács foglalkozott az árak és munkabérek kérdésével

A munkabérek 7 százalékos emelkedését tervezik.

Budapestről jelentik (MTI): A kormánytagjai péntek este 6 órai kezdettel Teleki Pál miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács folyó kormányzati ügyek mellett behatóan foglalkozott az árak és a munkabérek kérdésével. A mezőgazdasági termelés folytonosságának fenntartása és lehető fokozása érdekében — ott, ahol az elkerülhetetlenül szükségesnek látszott — a kormány engedélyezte az egyes cikkek termelő árainak a termelési költségek megnövekedéséhez arányított emelését. Tekintettel arra, hogy az egyes mezőgazdasági termények drágulása — bár kisebb mértékben — a fogyasztási árak és így a költségek emelkedésében is kifejezésre jut, hozzájárult az ipari és bányamunkabérek emeléséhez. Az ipari és bányabérek jelenlegi

színvonalát rögzítik és a megállapított munkabérek október 7-től kezdve 7 százalékkal emelkednek. Gondoskodnak arról is, hogy a kisebb jövedelmű magántisztviselők helyzete is megjavuljon. Egyidejűleg az állami tisztviselők és alkalmazottak helyzetéről is határoztak és ezirányban még a folyó hónapban intézkednek. A minisztertanács éjjel után ért véget.

A miniszterelnök javaslata alapján a képviselőház jövő héten határoz az erdélyi képviselők behívásáról.

Budapestről jelentik (Függetlenség): A politikai élet egyik legkiemelkedőbb eseménye az erdélyi képviselők behívása lesz, amely minden valószínűség szerint még a jövő héten megtörténik.

Az erdélyi agrárreform kérdései

III.

Vizsgáljuk meg kissé közelebbről a kérdést: kitől lehet és kell elvenni a kapott agrár-földet? Szem előtt tartjuk a kormányt a cseh agrárreform felülvizsgálata alkalmával kifejezett elvi álláspontját: megszüntetni az igazságtalanságokat, elismerni a törvényesen szerzett jogokat, kimélni a közéseket, egyházakat és más közösségeket. Elsősorban megállapítható, hogy törvénytelenül kapott földet az, aki hamis adatok alapján, tévedésből vagy szándékos elnézésből vétetett fel az igényjogosultak jegyzékébe. Az igényjogosultakat az erdélyi agrártörvény 92. paragrafusában tizenkét pontban foglalja össze s ez a tizenkét pont egyuttal rangsort is jelent. Ha tehát valaki, aki 8. pontba tartozott, földet kapott, viszont nem kaptak olyanok, akik valamelyik előző pont alá estek, akkor a szerzés törvénytelen volt, a föld elveendő és annak adandó, akinek arra erősebb joga lett volna. Egyes nemzetiségű helyeken ez az eset sokszor előfordult, persze a magyarok rovására; most ez visszaélés orvosolható.

A közések kiméltése nem jelenti azt, hogy a törvényes alap nélkül kapott földeket nem lehet visszavenni. Sok község a leghetetlenebb címen kapott földet, ezek nem maradhatnak meg, különösen akkor, ha jogos igények kielégítetlenül maradtak. Nem hisszük, hogy a csendőrszökevényesek juttatott föld megferne a magyar csendőrség szellemével. A csendőr maga nem ér rá földet művelni, tehát sok visszaélésre adhat ez a föld okot, a multban adott is. Az sem tűrhető, hogy a bizonyos célra adott terület másra használtassék, pl. a falusi sportpályán a bíró vagy jegyző búzát termesszen magának. El lehet és el is kell venni azokat a kiosztott házhelyeket, amelyeken még nincs ház. A törvény szerint öt év alatt kellett volna építkezni. Nagyváradon tizenöt éve osztották ki a házhelyeket, de ma is százával vannak be nem épített házhelyek. Ezért olyan a város környéke, mint egy cigánytábor. Törvényes alapon visszaveendő azok a földek, amelyeket nem megfelelően vagy egyáltalában nem műveltek, továbbá amelyeknek megállapított vételárát nem fizették ki. Mindezen visszavételekhez nem is kell új törvény, mert ezek magán a román törvényen alap szanak.

Az egyházak kiméltése sem jelenti azt, hogy nem létező egyházaknak kiosztott földek vissza ne vétesenek. A román törvény szerint csak az a plébánia kaphat 32 hold földet, amely legalább háromszáz és az a leányegyházi templom tiz holdat, amely legalább száz lelket számlál. Nézzünk csak szét a váradvidéki magyar községekben: mindenütt találunk görög katolikus és görögkeleti papi, kántori, templomi stb. földeket, de sem plébániát, sem papot, sem számbavehető számú híveket. A javadalmazás rendesen valamelyik városi lelkész. Számításba veendő az is, hogy a lelkészségek az igényjogosultak legutolsó osztályába tartoznak és legtöbbször helyen az igazi igényjogosultak rovására adtak a légbőlkapott egyházaknak jelentékeny földet. Ahol magyar egyházak kaptak földet, mert ilyen esetek is voltak, — ott a törvényes alaphoz bizonyára nem volt hiba.

A telepes birtokokról lapunk előző számában kimerítő fejtegetés jelent meg, ezt a kérdést itt tehát mellőzhetjük. Meg kell azonban emlékeztetni a községi erdőkről. Miután az egyházak és távollévők teljesen kisajátítható erdőin kívül, az ittlakó nagybirtokosok erdőiből csak a községi erdő részére szükséges mennyiséget lehetett kisajátítani, ennél fogva a román hatóságok igyekeztek minél több községnek, minél több erdőt juttatni. Ezeket szabályszerűen kezelt gyönyörű erdőkből hasították ki és osztották apró parcellákra. Minden par-

ARANYTALAN
fogyasztású
 elavult lámpák helyébe
 gazdaságos
TUNGSRAM
KRYPTONT!

sellára külön üzemtartást kellett, illetve kellett volna készíteni. Minden község kapott különféle címeken rendkívüli kihasználási jogosítványokat. Miután ezen erdők ellenőrzése lehetetlen lett volna, még rendes erdészeti személyzettel is, így a legtöbb helyen rablógazdálkodás és korlátlan lépés folyt. Ha a magyar állam szakértői felül fogják vizsgálni ezeket a községi erdőket, a hajuk szála is égnék fog meredni. De hát hogy is képzelhető erdővédelem olyan országban, ahol minden nemzeti ünnepen és magas névnapon amnesztiát hirdettek az erdőkivágásokra? Kár volt a feljelentésre papírt pocsékolni. Már vannak községek, amelyek erdőroncsaikat szívesen visszaadnák a volt tulajdonosnak, mert egyrészt minden amnesztia dacára félnek a törvényes megtorlástól, másrészt fájnak az újraerdősítés terheitől. Ezek az erdők nem is maradhatnak ilyen állapotban, el kell azokat venni és újra egyesítve okszerű gazdálkodással megmenteni a megmenthetőit. Ahol a volt tulajdonosnak van saját, jól kezelt erdeje, megfelelő személyzettel, ott leghelyesebb lesz annak visszaadni az erdőt, mert az állam ezt a munkát nem győzi.

Nagyon sok erdő pusztult el azzal is, hogy kirtották községi legelő céljaira. Hogy ez milyen mennyiséget tesz ki, arra csak egy példát hozok fel: a váradi püspökség kisajátított erdőiből nem

kevesebbet, mint 36.793 holdat alakítottak át legelővé! Ez olyan, mint mikor valaki egy Munkácsy-vászonról levakarja a festéket, hogy a vászonnal kifoldozza a nadrágját. Ugyanannyi intelligencia kell hozzá. Az egykor gyönyörű tölgyesekből így lettek a világ legszomorubb legelői. Az irtás abból állott, hogy levágták és eladták a fát, a tönkét és gyökereket bent hagyták s most a szegény jószág a bokrok és tövises indák között ke-

reszheti a gyér füvet. Ilyen legelők mellett persze az állattenyésztés remélt fellendülése sem következett be, hiábavaló volt a vandál pusztítás. Ezekből a területekből is ki kell választani az elsőrendű erdőtalajt s azt újra kell erdősíteni.

Sok nagybirtokos a huszas évek elején, az agrárreformtól való félelmében, sokszor megfelelő ijesztgetésre, — eladta a földjét olcsó áron befolyásos román uraknak, akik azután ezeket a birtokokat törvényellenesen mentesítették a kisajátítás alól. Vannak, akik már akkor abban bíztak, hogy nem sokáig tart a román megszállás és majd visszazserezhetik a „kényszerhelyzetben” eladott birtokot, de most is vannak, akik az agrárreform nagy revíziójától várják kártalanításukat. Megállapíthatjuk, hogy ezeknek az eladásoknak sem a román agrárreformhoz, sem a most bekövetkező felülvizsgáláshoz semmi közük sincs, erre vonatkozó intézkedés nem várható. Mindenkinek módjában van azonban egyenkint pert indítani az ügylet megsemmisítése iránt és a rendes bíróságok esetenként fogják elbírálni az eladás körülményeit. A „kényszerhelyzet” bizonyítása természetesen nagyon nehéz s már csak ezért sem foglalozhatik ilyen esetekkel most a kormány. Ilyen per különben indult már a román uralom alatt is, de eredményre nem vezetett. Az osztrák magánjog uralma alá eső területeken talán a „felén tuli sérelemre” lehetne alaposan hivatkozni. Ismételjük azonban, ez nem tartozik az agrárreform kérdései közé.

Dr Krüger Jenő.

Ezer Székely Leányok napja

Öt éven keresztül, 1931-től 1935-ig Sárlos Boldogasszony napján minden évben nagy találkozóra gyűlt Székelyföld leányifjusága Csíksomlyón, a jó Mária templomában.

Az első három nagy találkozó visszhangja messzire elhallzott. Biztató reménységként sorakozott fel a kegytemplomban a tarka leánysereg. Délután a székház udvarán óriási színpadon. Alcsik, Felcsik, Gyergyó, Háromszék, Udvarhely és a Marosmenti „Szenföld” mutatta be népi táncait, szokásait s a Nagysomlyó hegye ezer székely leány dalától volt hangos...

A negyedik találkozón már csak a templomban gyülekezhetek. Az ötödikre a minisztérium engedély dacára sem jöhettek be még a legközelebbi falvak leányai sem, mert a falu szélén szuronyos csendőrök parancsolták vissza a felvirágzott hosszú szekérsorokat a tarkaroklyás leánycsoportokat s azóta már engedélyt sem adtak erre a kedves népi ünnepre.

A lelkekben azonban „Ezer Székely Leány” napjának emlékét nem lehetett kitörölni s most, amikor a Katolikus Nőszövetség azt újra megrendezi, minden oldalról élénk visszhangra talált a hívás.

Magyarok Nagyasszonyának napján, október 8-án, hosszú évek után újra eljőhet az ezer székely leány a történelmi emlékü somlyói templomba, a „székelyek várába”, megköszönni a szabadságot és a küzdelmet is, bemutatni népének ősi értékeit, amelyeket huszonkét év nehéz nyomása alatt is tisztán megőrizték.

Ez a nap hálaadás és egyben ígéret. Sárlos Boldogasszony és Magyarok Nagyasszonyának találkozója. Ezer székely leány Sárlos Boldogasszonyhoz zárandokolt a nehéz időkben, erőt kérni most Magyarok Nagyasszonyához jön hálát adni és megígérni, hogy a szabadságra méltó akar lenni.

Pensio
RESIDENCE

BUDAPEST,
 V. FALKMIKSA U. 1.
 Tel: 417-750 126-506

ÜZENETÜNK

Erdély visszatért részében lakó

MERCEDES-BENZ

gépkocsik tulajdonosainak!

A Mercedes-Benz Automobil R. T. budapesti cég a németországi Mercedes-Benz gyáraknak magyarországi érdekképviselete. Budapest belterületén, kb. 2 hold területen

**korszerűen felszerelt gépkocsijavitó-üzem,
nagykiterjedésű gépkocsiraktárak és az összes
Mercedes-Benz személy- és teherautótypusok-
hoz szolgáló, dúsan felszerelt alkatrész-raktárak**

telett rendelkezünk. Cégünk a németországi Mercedes-Benz gyártmányú személy és tehergépkocsiknak, valamint a magyarországi Mávag-Mercedes-Benz és Láng-Mercedes-Benz gyártmányú benzinmotoros és dieselmotoros teherautóknak és autobuszoknak eladási központja. Vidéki vevőink érdekeit telett mind közvetlenül, mind pedig vidéki képviseletek és service-állomások útján őrkdünk. Teljes felkészültséggel és szeretettel állunk visszatérő erdélyi testvéreink rendelkezésére és kérjük, hogy kívánságaikkal bennünket felkeressenek,

**Mercedes-Benz
Automobil
Részvénytársaság**

Budapest, XIII., Csata-utca 29. — Telefon: 290-890.

A brenneri találkozón három óra hosszáig tartott Hitler és Mussolini meg- beszélése

A két országot érdeklő valamennyi kérdés megvitatásra került.
A sajtó rendkívüli eseményeket vár a találkozó nyomán.

A tanácskozásról pénteken délután a következő hivatalos közleményt adták ki:

A szokásos német-olasz eszmecsere során a Führer és a Duce ma találkozott a Brenneren. A tengely szellemében folytatott szívbőljes tanácskozáson, amely Ciano és Ribbentrop külügyminiszterek jelenlétében három óra

hosszat tartott, a két országot érdeklő valamennyi kérdést megvitatották. A tanácskozás befejező részén jelen volt Keitel vezértábornagy is.

A megbeszélést tovább fűzték a villásreggeli is, amelyen a két külügyminiszter is részt vett. (MTI)

Az új rend körvonalai Európa északi részétől a legforróbb Afrikáig

Berlinből jelentik (NTI): A Führer és a Duce brenneri találkozásával kapcsolatban itteni politikai körökben rámutatnak a hivatalos közleménynek arra a megállapítására, hogy a két országot érdeklő összes kérdéseket egy szokásos német-olasz eszmecsere keretében megvitatották. Noha a közlemény részleteiből nem tűnik ki, hogy milyen kérdéseket beszéltek meg, emlékeztetni kell arra a tényre, hogy már a birodalmi külügyminiszternek Mussolinivel és Cianoval folytatott római megbeszélései alkalmával közösen és egyenesen következtetésekre és határozatokra jutottak a jövőre nézve és feltárták az új rend körvonalait, melynek határa Európa északi részétől a legforróbb Afrikáig fog kiterjedni. Ennek az új rendezésnek az arcvonala a berlini háromhatalmi egyezménytel totális arcvonallá vált, a világnak az

angol önkénytől való megszabadítása céljából. A brenneri találkozó olyan pillanatban követ-

kezett be, amikor az angoloknak nemcsak a Themzénél, hanem a Suez-csatornánál is védelmezniük kell birodalmukat. Mindkét tengelyhatalom elhatározása, hogy

előretekintő politikájukat mind diplomáciai, mind katonai téren megalkuvás nélkül folytatják Anglia teljes legyőzéséig, nem engednek szünetet, hogy az ellenség lélegzethez jusson

és végül megverik az ellenfelet. Németország és Olaszország az európai béke problémáit, amelyeket az afrikai térrel legszorosabb kapcsolatban állónak ítélnék meg, egy egésznek fogják fel és ennek megfelelően hozzák meg katonai és diplomáciai elhatározásaikat. A cselekvés törvénye ma inkább, mint valaha, az ő kezükben van. A jövőben a tengely fogja az események folyását megszabni idő, hely és módszer tekintetében.

Berlinből jelentik (Stefani): A sajtó hangsúlyozza a brenneri találkozó fontosságát és azt, hogy a két vezér találkozását mindig rendkívüli események követték. A jelenlegi találkozó időpontja egybeesik a két nemzet közötti legmélyebb megértéssel.

A Hamburger Fremdenblatt szerint a háború új szakaszához jutott, de a béke megszervezéséről is eszmecsere került sor. Megállapítja végül a lap, hogy főleg a jövődőlés; meg fogjuk tudni, mit határoztak a Brenneren.

Belvárosi Filmszínházban

Az idény leg-
szébb magyar
filmjeFőszerepben: Karády Katalin, Tolnay
Klári, Jávor Pál, Gózon Gy., Rajnai
Új világhíradók, Szenzációs pótkép**Erzsébet****Bombatalálat Londonközepén****Az angol hatóságok csak jegyek elleneben engedik meg az ovóhe-
lyek elfoglalását. Az angol király ismét bombaveszélybe került**Newyorkból jelentik: Londoni jelentés sze-
rint egy német bomba eltalálta Közép-London
egyik pályaudvarát. A németek éjszakai táma-
dásai nemcsak a City, hanem London északi és
délkeleti részei ellen is irányultak. Vidéken
Midland és Wales ipari vidékeit is bombázták.
A Newyork Times szerint a torlódás elke-
rülése véget az angol hatóságok ezután jegye-ket bocsátanak ki az óvóhelyek fenntartott he-
lyeire.Londonból jelentik: Az angol király, aki
szemleuton volt, pénteken ismét menekülni volt
kénytelen a német bombák elől. A király a ki-
sérteben levő miniszterekkel együtt a légvédel-
mi pincébe ment.**DOMBAY PENSIÓ**

Budapest, V, Zoltán-u. 16

Az ország általánosan ismert és közkedvelt pensiója.
A legtekélyesebb komfortot nyújtja.
Konyhája elsőrangú. Mérsékelt árak.

Tel.: 119-372

Magyar „NEMZETI” Keresztény

könyv-, papir- és kegytárgy nagykereskedés

Krausz István Nagyvárad,
Rákóczi-ut 9Irodai- és iskolai szerek olcsó PESTI árakban beszerezhetők
Az összes új törvények állandóan raktáron kaphatók

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

Magyar ember csak magyar üzletben vásárol!A keresztény magyar Pál cipőáruház árai a legolcsóbbak
Nem árleszállítás, hanem állandó olcsó árak Olcsó árainkról, saját érdekében még ma győződjék meg, hogy holnap vásárolhasson
A nb. közönség szíves támogatását kérve és elvárva, magyar testvéri köszöntéssel:**„P Á L L” cipőáruház**

Nagy Sándor-utca 1 szám

Apolló Mozsínházban

Mikszáth Kálmán napsuga-
ras regényének filmváltozata
Legújabb magyar és külföldi világhí-
radó a legaktuálisabb eseményekkel**A vén gazember**Bársony Rozsi, Kun Magda, Halmay Tibor, zenével, humorral
és hangulattal teli filmje**ERDÉLYI BANK R. T.**

fiókinézete Nagyvárad

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Budapest
leányintézete

ALAPITTATOTT AZ 1894 EVBEN

Központ: Kolozsvár

Belföldi fiókok: Marosvásárhely, Nagyvárad, Szatmárnémeti

Külföldi fiókok: Bukarest, Arad Brassó, Nagyszeben, Temesvár

Foglalkozik a **Banküzlet** minden ágával

Betéteket a legjobban gyümölcsöt

Hiteleket folyósít

mezőgazdáknak, iparosoknak, vállalatoknak, kereskedőknek

Feljegyzések

*

A katonai parancsnok hirdetményeit nem
szoktuk a feljegyzések rovatában közölni. A mai
felhívás azonban odakívánczik. Magyar szívből
jön és magyar szívhez szól. Fogadjuk olyan szere-
tettel, amilyenre! azt hozzánk intézte!

A felhívás így hangzik:

„A két évtizedet meghaladó román uralom
végetért, de emléke a lelkeken ütött gyógyíthatat-
lannak látszó sebeivel még itt jár közöttünk.Lerombolta úgy a köz- mint a magánéletben
a jóba, a széphe s a nemesbe vetett hitet és he-
lyébe megteremtette a megvesztegetés, a korrup-
ció, bizalmatlanság, a baksis szellem rendszerét.

Ezt a rendszert akarom megszüntetni.

A közéletből kiírtott tisztességet, becsületet,
tisztá erkölcsöt újból életre hívom és akarom, hogy
az emberi együttélésnek ez legyen egyetlen alapja
és biztosítéka, mint a multban, amelynek tanui ré-
szére legalább megmaradt az emlék tisztasága.Ti, fiatal magyarok azonban már ebben a bü-
nös, rokkant szellemen kényszerültetek felsér-
dülni. Elvesztettétek a hitet a munkában, a becsü-
letben, a tehetségben és a csalás, a hazugság, a
megfizettség bűnös labirintusában tévelygettetek
és nem ismerhettétek az élet, a hivatás, a közérdek
magasztos eszményeit.En hiszem és meg vagyok győződve, hogy
lelketek mélyén ott szunnyad a múlt tisztasá-
gának szikrája s csak fel kell szítani, hogy tel-
jes fényességében újból bevilágítsa a köz- és
magánéletet.Ebben a munkában kérem segítségül az
egyházak, vezetőségét, az alárendelt iskolák
tantervét pedig felszólítom, hogy vállveletti erő-
vel és törhetetlen akaraterővel munkálkodja-
nak nevelésén, vezetésén és nyissák meg előtte
ezt a világot, amelynek meglátását a szomorú
emlékü román uralom oly következetesen el-
zárta előle.Minden igyekezetem az, hogy a közéletben
a tisztá erkölcs honoljon. A közérdeket az önző
magánérdeknek mindig elhelyezem.Eltökélt szándékom a korrupciót, a meg-
vesztegetést, a baksisrendszert kiírtani és eb-
ben a munkában minden jóérzésű nagyváradi
polgár segítségét elvárom.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.

tábornok, városi katonai parancsnok

Az összes rádióújdonszágok
és gramofonlemezek

a

Musicában

Rákóczi-ut 9

45-ik
M. Kir. Osztálysorsjáték

Huzása

1940 október 19-én

Sorsjegyárak:

Egész Fél Negyed Nyolcad
P. 28.— 14.— 7.— 3.50Sorsjegyét rendelje meg
azonnal!**Dörge Frigyes**

Bank r. t.

BUDAPEST

Kossuth Lajos utca 4 sz.

Alapítva 1895

Igy értelmezi Románia a bécsi döntést...

Kifosztották a határon a Galacból kiutasított magyar vasutasokat

Kolozsvár. Saját tud. Galacból több kiutasított magyar vasutas érkezett családjával együtt Kolozsvárra. Ezek a vasutasok eddig a CFR szolgálatában állottak. A kiutasított vasutasokat Gyimesnél tették át magyar területre, de ezt megelőzően kifosztották őket. A vasutasok egyike elmondta, hogy a határon átadás előtt egy román főhadnagy és felesége fogadták őket és a hölgy kiválasztotta a magyar vasutasok ingósaiból a neki tetsző dolgokat. Így például varrógépet, arany és briliánsgyűrűket. Ezeket a tárgyakat a főhadnagy intézkedésére át kellett adniok. Akik pedig pénzt hoztak

külről kell gondoskodni. 16.755 menekültet tartanak nyilván.

Többezerre tehető azoknak az eltűnt magyaroknak a száma, akiket a románok egyrészt mint túszoikat a kivonuláskor magukkal vittek, másrészt mint munkaszolgálatra, vagy katonai szolgálatra behívottakat még mindig nem engedtek haza.

Öngyilkos lett Petre Andrei volt közoktatásügyi miniszter.

Bukarestből jelentik: (Bud. Tud.) Petre Andrei, az elmúlt rendszer közoktatásügyi minisztere, a jassii egyetem szociológiai tanára nagy adag ciánkálival megmérgezte magát. Feleségének és a rendőrségnek búcsúlevelet hagyott hátra.

Petre Andrei 49 éves volt, 1922-ben lett egyetemi tanár. Maniu miniszterelnöksége alatt közoktatásügyi államtitkár, majd 1939-ben Tatarescu kormányában közoktatásügyi miniszter lett. Öngyilkossága úgy történt, hogy házkutatást tartottak a volt miniszter lakásán. Eközben Petre átment a másik szobába azzal, hogy ő ezt a megaláztatást nem tudja túlélni a nagy adag ciánkálit vett be.

Megegyezés jött létre Antonescu államvezető és a romániai németiség új vezetője között.

Bukarestből jelentik: A miniszterelnökség közli, hogy Antonescu államvezető megegyezésre jutott Schmidt Andrásal, a romániai németiség új vezetőjével. A megegyezés értelmében a német népcsoport teljesen beilleszkedik az állam törvé-

Tisztelettel értesitem a vendéglő látó közönséget, ugyszintén jó ismerőseimet, hogy a „KISPIPA” éttermet megvettem

Üzletem jó menetelét izletes Magyar Konyha, jó itallokkal és szolid árak bevezetésével akarom biztosítani.

Ezenfelül minden szerdán flecken és varga béles, ugyszintén minden pénteken Halászlé és turós csusza estély lesz.

A n. é. közönséget minden este jó zenekar szórakoztatja.

Szíves pártfogást kér:
Hagy József
vendéglős.

magukkal, azoknak azt is javarészen ki kellett szolgáltatniok.

A vasutasok magyar területre érve jegyzőkönyvbe mondták sérelmüket.

Petrozsényban felmondtak a magyar munkásoknak és kiüldözték a magyar vasutasokat.

Kolozsvárról jelenti a Magyarország tudósítója: Egy másik csoportban Petrozsényből 28 többgyermekes magyar vasutas-család került kiutasításra s érkezett Kolozsvárra. Elmondták, hogy e petrozsényi szénbányában valamennyi bányamunkásnak felmondtak. A kiutasítottakat a legkülönbözőbb ürügyekkel megfosztották pénzüktől, így például bélyegilleték címen kellett súlyos összegeket fizetniök. Elmondták, hogy elindulásukkor súlyosan bántalmazták, kövekkel dobálták meg őket a románok. A Boli barlangnál sziklákat gördítettek le a hegyről, hogy a vonatot kisiklassák s csak a vasútkísérő személyzet éberségén múlott, hogy a szerencsétlenséget elhárították.

A Magyar Párt menekültügyi osztálya mindent megtesz a menekültek elhelyezésére és támogatására. Átlag naponta 400 újabb mene-

Megtörló intézkedések: Nagyváradról 100 román családot kiutasítottak

A kiutasítottakat Lőkősházán teszik át a határon

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai állomáson ma délelőtt 6 kocsiból álló vasuti szerelvényt állítottak össze. Ezen a szerelvényen szállították el Nagyváradról azokat a románokat, akiket a magyar hatóságok megtörlósképűen kiutasítottak az országból és áttettek a határon.

Már hetek óta aggasztó hírek érkeztek a románai magyarok ellen elkövetett atrocitásokról. Nemcsak állásukból üldözik ki, hanem tulajdonaikól is megfosztják és embertelenül bántalmazzák őket. Romániából egyre érkeznek mindenükből kifosztott menekültek.

A magyar hatóságok most olyan intézkedéseket fogantatosítottak, amelyek más belátásra bírják majd Románia vezetőit. A nagyváradai románok eddig a legmesszebbmenő jöin-

Magyar
Nitrogén
Műtrágya

PÉTI SÓ
(mészammonsalétrom)

17%
nitrogén
tartalommal.

Kérjen díjtalan szaktanácsot!

PÉTI
Nitrogén Műtrágyagyár R. T.
BUDAPEST
V, Nádor ucca 21

nyes keretébe, minek következtében az etnikai román származású állampolgárokkal azonos elbánásban és kötelezettségben részesül.

dületot tapasztalhatták nemcsak a hatóságok, hanem a lakosság részéről is. Nem lehetett azonban tűrni, hogy az ideérkező menekültek hontalanul bolyongjanak és a románok bántatlanul élvezzék jóindulatunkat. A kiutasítottak elmehetnek most Bukarestbe és talán más belátásra bírják a hatalom birtokosait.

Román családokat utasítottak ki Kolozsvárról is.

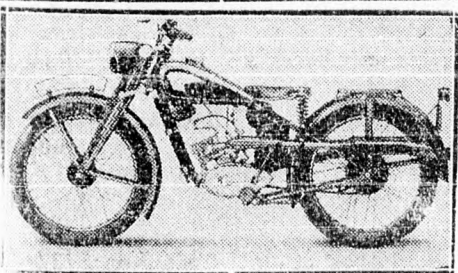
Kolozsvár. Saját tud. Ismeretes, hogy az utóbbi napokban a román hatóságok Lőkősházánál 400 magyar családot tettek át a határon. Ennek megtörlósképűen — értesülésünk szerint — kormányrendelet alapján Kolozsvárról 200 román családot utasítottak ki.

A kiutasítottak legnagyobb része még a tegnapi nap folyamán vonatra szállt és elhagyta a várost.

További értesüléseink szerint a viészacsatolt erdélyi városokban az egyes városokból nagyságához és a román lakosság számához mérten mindenünne 50—200 családöt utasítottak ki. A kiutasításokat előzetesen elkészített lajstromok alapján eszközölték.

A Kolozsvárról kiutasítottak között nem szerepel Hossu Vasile görög katolikus püspök, sem Hapiganu Emil volt román miniszter. Ez utóbbi — állítólag — közbenjárásra készül, hogy Románia szüntesse be a további magyar üldözéseket és kiutasításokat, mert Magyarország részéről tett ellenintézkedések az itten élő román kisebbség helyzetét nehezíti meg.

Az IBUSZ-MÁV hivatalos MENETJEGYIRODA működését a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank pénztártermében, Horthy Miklós-tér 5 sz. alatt megkezdte. Vasuti- és repülőjegyek ott váltakozhatók, a Malert autója onnan indul a repülőtérre 8.35 és 14 órakor. Telefon 1117.

Megérkeztek

a legújabb típusu

100-125-250-350-es

ADRIE, TORNAX és HOREX

kis motorkerékpárok!

Raktárról azonnal szállíthatók kedvező fizetési feltételek mellett

SIRAKY motorszalón

Nagyvárad és környékére keresztény helyi képviselőt keresünk.

Budapest, Hunyadi-tér 9 (Keresztény vállalat)

MAGYAR ÁRUK!

Budapesti bevásárló utamról hazaérkeztem, áruházamat ismét dusan felszereltem és a régi töretlen becsülettel állok alanti újdonságokkal a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére:

Divatszövetek, selymek, flanell, barchend és bársonyok, mosóárúk.
Vásznak, siffonok, asztalneműek, zsebkendők, dejalin és pouplin.
Szőnyegek és függönyök, kész paplanok és paplan selymek.
Uri és női divatcikkek, nyakkendő, gallér és esőernyők.
Kötött-szövetárúk, szvetterek és pulloverek, a legjobb gyártmányú női-, férfi és gyermek **harisnyák**.
Külföldi divat gyapju kötőfonalak, szvetter, pullover és ruhákra. **DMC és MEZ fonalak**.
Rövidáru és szabó kellékek, vál és fejkendő, sálak és plaidek, szalag, tűll, csipke, csipkeszövet, madeira kelmék.
Katonai felszerelések, zászlók, miseruhák és papi cikkek, stb.

Aruraktáramat méltóztassanak vétel-kötelezettség nélkül megtekinteni!

Figyelmes kiszolgálás!

Olcsó szabott árak!

CZILLÉR IMRE

Nagyáruháza

Szent László-tér

Felhívás Nagyvárad város közönségéhez

Nagyvárad városi katonai parancsnoksága 1966/1940. kat. közig. szám alatt a következő felhívást adta ki:

Adjunk enyhülést azoknak, akiknek a felszabadulás egyebet nem adott. Koldusok járják az utcákat, elesett öregek törődött életüket vonszolva, fiatal munkaképtelen nyomorékok és otthonukban megbújva a sok koldussorsban élő számérmes nincstelen. Felhívásomra több mint 1500 munkaképtelen jelentkezett a városházán az elmúlt napokban, akiknek a száma a tél folyamán még csak növekedni fog. Ki akarom választani a valóban rászorulókat, hogy gondoskodás történjen minden egyesről, amíg él legyen lakása, élelme, ruhája és fűtőanyaga. Ezért egy bizottságba tömörült Nagyváradon minden vallási és társadalmi egyesület, amely eddig szegénysegélyezéssel foglalkozott. A bizottság önkéntes munkatársai elmennek a segélyt kérők otthonába és kivizsgálják kérelmét.

A munkaképtelenek ellátása az egész országban városi, illetve községi feladat. Nagyvárad thj. város házipénztára üres. A román hatóságok ilyen célra nem hagytak pénzt. Felkérem ezért mindazokat, akik a munkaképteleneket eddig is segítették, hogy a nekik szánt adományokat ne adják ezentúl az utcán kérégetők kezébe, hanem igazságos elosztás végett juttassák el a városházára a megalakult Szegényügyi Bizottság pénztárába.

Az adományok felajánlásáért a gyűjtők meg fognak jelenni minden hivatalban, üzletben és magánlakásban. Kérem a nagyvárad közönséget, fogadja szívesen és szeretettel az önkéntesen dolgozó munkatársakat. A közönséget az adománya leróvása után a kérégetők további kellemlenkedéseitől megóvni kívánom, ezért minden megajánló ajtótáblát kap, amely hirdetni fogja, hogy a szegényeknek szánt adóját már leróta.

Nagyvárad közönsége a múltban is sokszor megmutatta áldozatkészségét. Hiszem, hogy most is le fog mondani néhány fillérről, bár

ez tudom, áldozatot jelent számára. Leszegényedtünk, de nem annyira, hogy az öregeknek ne tegyük könnyebbé a hátralévő napokat. Mutassa meg a város közönsége, hogy akar és tud gondoskodni szegényeiről s hogy első lesz a felszabadult Erdély városai közül e feladat intézményes megoldásában.

Kérem még egyszer, hogy fogadja Nagyvárad város közönségének minden rétege, amely, még a legkisebb is, segíteni tud, a nála kopogtató gyűjtőket megértéssel és önkéntes megajánlásaival siessen az akció segítségére.

Vállalatok, pénzintézetek nagyobb összegű megajánlásaikat közvetlenül a bizottság Központjához (városháza, I. em. 23. szám) kérem. Nagyvárad, 1940. október hó.

Vitéz *Rajnay Károly* s. k. tábornok, városi katonai parancsnok.

Szegényügyi bizottság:

Kovács Jolán, Scholtz Klára, Gálffy Sándor, dr. Szabó Lajos, Csernák Béláné, Barisch Sándorné, Kassay Kálmánné, Balajthy Jenőné.

Osztálysorsjegyek

az október 19-én kezdődő új m. kir. osztálysorsjáték I. osztályához

nyolcad: negyed: fél: egész:

P 3.50 P 7.— P 14.— P 28.—

Suchtár bankháznál

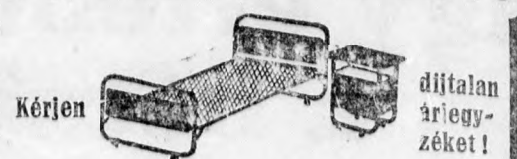
Budapest, VIII. Üllői-ut 6.

Oriás számválaszték. Előzékeny ügykezelés. Azonnali nyereményfizetés.

Dorian Filmszínház Mária nővér Szereplők: Svéd Sándor, Jávör Pál, Szörényi Eva, Berky Lili, Gózon Gyula, Mály Gerő, Halmay Tibor. Legújabb világhíradók.

A vasárnap délutáni 3 órás előadás, vajamint a délelőtti matiné olcsó helyárakkal

Haidekker-csőbutor

Erdély régi szállítója
HAIDEKKER SANDOR
 Budapest, VI., Andrássy-ut 21/91

Ma, vasárnap lesz Nagyváradon a tűzharcosok disztáborozása

A világháborút járt frontkatonák kormányhatóságilag engedélyezett érdekképviseleti szerve: a Magyar Tűzharcos Szövetség f. hó 6-án bont zászlót a felszabadult észak Erdély több városában a szövetség országos elnökségi tagjainak részvételével. Városunkban vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Kat. Kör nagytermében tartjuk a bajtársi dísz-táborozást, melyre tisztelettel meghívjuk a helybeli katonai, egyházi és polgári vezetőket és egyesületeket, a Tűzharcos bajtársakat pedig szeretettel elvárjuk, sőtét öltöny kalap nélkül.

Vasárnap délelőtt fél 10 órakor az Ezredévi emléktéren a Vitán és Magyarai diszszázad gyülekezik, hogy részt vegyünk a debreceni staféták által, Nagy Sándor aradi vértanu emlékháza-előtt tartandó ünnepségen.

A disztáborozás vasárnap d. u. 5 órakor veszi kezdetét a Kat. Kör nagytermében, ahol a meghívott vendégek a földszinten, a bajtársak pedig az emeleten foglalnak helyet.

A szétküldött meghívók egyszersmind belépő jegyül is szolgálnak a földszinti ülőhelyekre, amennyiben az idő rövidege miatt azt bárki nem kapná idejében kézhez, úgy készséggel szolgálta-

Házi asszonyok figyelmébe!!

Ha olcsón és elegánsan akar ruházkodni vegyen egy kifünően bevált házi szövőkeretet amin szórakozva megszöhet a ruha szükségletét. Ara 17 pengő.

Készíti **Velits Sándor** asztalos
 Nagyvárad, Rulykovszki utca 12

Fenti cikkekre képviselőt keresünk.

tunk ki újabb meghívót hivatalos helyiségünkben, Rákóczi-út, Széchenyi ház, szombaton d. u. és vasárnap d. e.

A fent meghirdetett kivonuláson és dísz-táborozáson résztvenni bajtársi kötelesség. Mutassuk meg a Szövetség Országos vezetősége előtt is, hogy bennünket, Tűzharcosokat, a lövészárók testvérisége ma is fegyelméletten összetart.

Dr. Frater Sándor Szentmiklóssy Sándor
 Orsz. összekötő tiszt. elnök.

A Magyar Tűzharcos Szövetség országos elnöke átutazott Nagyváradon.

Nagyvárad. Saját tud. Ma délben 1 órakor utazott keresztül Nagyváradon Takách Tolvay József ny. altábornagy, a Magyar Tűzharcos Szövetség országos elnöke. Az altábornagy Marosvásárhelyre utazik ezredének a 9-es honvédduszárezrednek meglátogatására.

A nagyvárad pályaudvaron az országos elnök fogadására fölvonult a nagyvárad tűzharcosok közel ezer főnyi tömege, élükön Szentmiklóssy Sándor szervezőtiszttel és dr. Frater Sándor központi kiküldötttel.

Az altábornagyot dr. Ulfert József üdvözölte, aki meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést. A vonat csak rövid ideig időzött s a tűzharcosok élénzése közben indult tovább Kolozsvár felé.

A Magyar Királyi Államvasutak Hivatalos Menetjegyirodája

AZ „IBUSZ”

minden utazási ügyét a legmegbízhatóbban elintézi

Autóbuszjáratok (Autobus Tours)
Budapest, V. Vörösmarty tér 7.Központi Menetjegyiroda:
Budapest, V. Vigadó tér 2.

Az „IBUSZ” irodái Erdélyben:

Nagyváradon:
Horthy Miklós-tér 5.Kolozsvárott:
Mátyás király-tér 7.Marosvásárhelyen:
Ugron Gábor-tér 4.A m. kir. posta
tájékoztatója
rádióügyben

A kereskedelem- és közlekedésügyi m. kir. miniszter rendelete értelmében a felszabadult területek lakói, akár teljesen új előfizetők, akár volt olyan román rádióengedélyesek, akik magyar engedélyt már kértek vagy ezután kérnek, 1940. évi október és november hónapokra használati díjat nem fizetnek, vagyis 2 hónapig át díjmentességet élveznek.

Az engedély kiállításáért a magyar kir. posta külön díjat nem szed.

A m. kir. posta igazolvánnyal ellátott közegei a helyszínen fogják rövidesen felkeresni az előfizetőket, hogy a vételviszonyok zavartalanságáról közvetlen meggyőződést szerezzenek. Ugyanakkor a még be nem jelentett rádió-előfizetők lakásait is felkeresik, hogy az engedélykiváltás elmaradásának okát közvetlenül megtudakolják. Már csak azért is felhívunk minden rádiótulajdonost, aki esetleg a m. kir. postától még engedélyt nem kért volna, hogy saját jól felfogott érdekében minél hamarabb kérjen engedélyt.

„Veni Sancte” Temesváron

— Atutazó szemtanu jelentése a Bánság fővárosából —

Folyó év szeptember 29-én Vasárnap lélekemelő ünnepe volt a temesvári magyarságnak. Ezen a napon tartotta a gyárvárosi milleniumi templomban ényítő Veni Sancte-ját a katolikus egyház. Ez a Veni Sancte azonban túlnötte a hasonló egyházi megnyilatkozások kereteit és a temesvári magyarság szívbemarkoló s egyszersmind öntudatos erővel megnyilatkozó demonstrációja lett. 22 évi elnyomatás után, mely idő alatt még csak gondolni sem lehetett volna hasonló megnyilatkozásra, a magyar ifjuság, fiúk, leányok nemzeti viseletben vonultak be a templomba, a közönség pedig akkora számban jelent mege, hogy csak kis töredékét tudta a templom befogadni. *Rech Géza* apátplébános gyönyörű miséje alatt nem maradt szem szárazon..., majd amikor a kórusból felhangzott a „Boldog asszony Anyánk” az addig csendes könnyezés az egész óriási közönségre átterjedő hangos zokogássá változott. *Fodor József* a neves hitszónok gyönyörű beszéde következett, amelyben szerény de öntudatos hangon adta tudtára az egész világnak, egyeseknek, hatóságoknak, hogy a temesvári magyarság van, létezik, ismeri

és csak közbenjárására ezeket még az nap szabadon engedték, de az ünnepély folytatását betiltották.

Este aztán tovább folyt a megtorlás, amennyiben román zöldségesek behatoltak a Katolikus Ifjusági Egylet vendéglői helyiségébe, ahol revolvert fogva a jelenlevőkre, házkutatást tartottak, majd igen sok és értékes könyvet, szindarabot, hangjegyet stb. vive magukkal reggel felé eltávoztak.

A gyönyörűen kezdődött és felelőtlen elemek garázdálkodása miatt ilyen szomorúan végződött nap mérlege mégis csak az, hogy elszennvedett megalázkodtatáson és anyagi károsodáson túl, ez volt az ottani magyarság első nyilvános és öntudatos tömegmegmozdulása, amit a hatóság is jogosnak elismert, engedélyezett. Reméljük, hogy ebben az irányban lassan-lassan edafejlődnek a dolgok, hogy az elkövetkező ünnepélyes kulturmegmozdulásokat nem fogja már megzavarhatni a felelőtlen demagogia. Ezt annál is inkább remélhetjük, mert a vasárnap, sajnálatos beavatkozástól is mintha távolmaradtak volna a román zöldséges mozgalom komolyabb, számottevőbb elemei

Bel- és külföldi hírlapok, folyóiratok, tudományos- és szaklapok előfizetését, vagy példányonkénti megrendelését, bizományi kapcsolatok létesítését megbízhatóan lebonyolítja

az „IBUSZ” hírlaposztálya
Budapest, V. Akadémia-utca 10

Pályázati hirdetés

A berecski római katolikus egyházközség (Háromszék megye) kántortanítói állásra szon-nali hatállyal pályázatot hirdet. *Javadalma* a rendes tanítói fizetés, 4 hold 404 négyyszögöl szántó, 903 négyyszögöl kaszáló, kb. 50 kalongya roza, 50 kalongya zab, 20 szekér tűzifa, kb. 2000 lei ospora, a temetési stóla és lakás (2 szoba, konyha, nyári konyha és gazdasági épületek).

Teendője a 3 tanerős iskolában részére beosztott osztály vezetésén kívül az ifjuság megszervezése és vezetése, énekkar és az egyházközség egyéb kulturmunkájában közreműködés. Tanítói házaspár is pályázhat.

Kántorpróba mindenki saját költségén köteles megjelenni. A próba és választás október 13-án, délután lesz. Berecsk, 1940. október hó 2.

Egyháztanács iskolaszék.

új helyzetét és hivatását azon a földön, többet nem hajlandó lealkudni semmit, de semmit az őt megillető jogokból, s ha más kisebbség viselheti nemzeti viseletét, gyakorolhatja népi és kulturális szokásait, ezt tiszteletteljesen, de öntudatosan és megalkuvás nélkül megköveteli a maga számára, az ott élő magyarság is. A jobb jövő reményében hangsúlyozta, hogy ehhez az egyházi, kulturális megmozduláshoz is már sikerült kieszközölni a helybeli hatóságok engedélyét.

Az Istentisztelet után a Bocskay-bluzos leánykák, magyar nyakkendőes fiúk felvonulása következett volna a Katolikus Ifjusági Egyesület gyárvárosi székházához, ahol az ünnepély folytatása lett volna. Ezt a felvonulást azonban megzavarta a román zöldségesek közbelépése, akik rendőri asszisztencia mellett tépték le a magyaros nyakkendőket s a leánykákat is a legdurvábban bántalmazták. Később a rendőrség aztán közbelépett, a tömeget szétozlatta, de azt már nem tudta megakadályozni, hogy a román zöldségesek 10-12 magyar ifjút magukkal ne hurcoljanak. *Fodor József*

és csak értéktelen, komolytalan akarok, s főleg idegenből ideszarmazott, tehát nem bánsági származású egyének ünnepontó akciójáról van szó.

Mi csak meghatódottan tudjuk üdvözölni temesvári testvéreinket öntudatos megmozdulásukért.

Pályázati hirdetés

A sárközti róm. kat. iskolaszék pályázatot hirdet egy női és egy férfi tanítói állásra. Pályázhatnak mindazon magyarországi illetőségű tanítók, akiknek szabályszerű oklevelük van. Javadalmazásuk egyenlő lesz az állami tanítókéval. Kántori oklevellel rendelkező és ének-kart vezetni tudó férfi tanerők előnyben részesülnek. Pályázati határidő f. évi október tizenharmadika. Pályázatok *Római Katolikus Plébániahivatal, Sárköz, Szatmár-megye*, küldendők.

A Magyar Királyi Dohányjövődék
összes áruit is árusítják

az „IBUSZ” pavillonjai,

ahol játék- és bazáraruk, gyümölcsök és mindenféle cukorka áruk is kaphatók

Közös ellenfél: az Egyesült Államok

Irta: Csiszár Béla

Novemberben lesz négy esztendeje, hogy Németország és Japán kominternellenes egyezményt kötött. A szerződés létrejötte után kevéssel az Olasz Külpolitikai Tudományok Intézete évkönyvében a következőket írta: „Németország és Nippon összefogása most még csak egy eléggé körülhatárolt területre szorítkozik, de egy nap határozottabb jellegű szövetségre és együttműködésre vezethet. A mostani negatív front idővel igen erős szövetséggé és pozitív irányban ható összefogássá válhat”. Az olasz jóslat 1940. szeptember 27-én valóra vált, létrejött a német-olasz-japán szövetség.

Annakidején- Németország és Japán a Szovjetunio európai és ázsiai tervei miatt talált egymásra, de összefogásuk meglazult, míhelyt kitűnt, hogy szovjetország részről nem igyekeznek keresztetni sem a német felemelkedést és nyugateurópai leszámolást, sem Japán kínai terjeszkedését nem akarják keresztülvihetetlen eszközökkel megakadályozni. A nyugati háború és a fokozatos japán terjeszkedés azonban csakhamar megmutatta, hogy Németországnak és Japánnak egy sokkal realisabb, hatalmasabb, vi-

sal birkózott a japán Dávid, ekkor vetette meg a lábát Délmandzsuriában. Világháborús nyereségeitől ismét az Egyesült Államok fosztotta meg Japánt, legalább is részben az 1922-i washingtoni kilenchtalmi értekezleten. Több területet visszaadott Kínának és kimondotta, hogy mind a nyolc hatalomnak tisztelnie kell kínai érdekeit s egyik se terjeszkedhet ott a másik rovására. Ez volt a híres „nyitott ajtó” elve, amelyet azonban Japán nem fogadott el soha. Kilenc évi szorgos belső munka és készülődés után, 1931-ben hozzájárult, hogy hatalmát kiterjessze Kínára: első lépésként Mandzsuriát támatta meg és szerezte meg, amely azután bázisul szolgált az 1937-ben meginduló japán-kínai háborúra. Ez a háború azóta is tart változatlan japán előnyével.

Japánnak túlsűrű népessége (70 millió) eltartására új területekre és új piacokra van szüksége, továbbá nyersanyagban hallatlanul szegény területe számára létfontosságú ipari és egyéb nyersanyagokra: Kína ebből a szempontból ideális terület, csak hogy egyéb hatalmak mellett a legfőbb ellenlábás, az Egyesült Államok mindenképpen gátolni igyekszik előhaladását. Egyrészt gazdasági okokból: Kína az Amerikai iparnak is hosszú idő óta igen jelentős piaca; exportja 1912-től 1930-ig az USA kivitelének egy százalékáról három és fél százalékára emelkedett. A japán-kínai háború kitörése előtt az USA volt Kína legnagyobb szállítója, ami mindent megmagyaráz. Erthető, hogyha Japán győz Kínában, Amerika elveszíti ezt a hatalmas és egyre fejlődő piacot, — de elveszíti idővel a japán piacot is, amely szintén egyik nagy vevője Amerikának: rengeteg nyersanyagot és félkészáruportál tőle; ha sikerül meghódítani Kínát, nyersanyagban, önellátás lesz, tehát nem szorul az amerikai szénre, petróleumra, vasércre, hogy csak a legfontosabb nyersanyagokat említsük meg.

De szüksége van a japán előretörés lefékezésére hadászati okokból is. Minél tovább sike-

FERENC JÓZSEF KÉSERŰVIZ

lágellenféllel kell szembenéznie, az Egyesült Államokkal s vele szemben Olaszország segítségével olyan egységes gazdasági, politikai és katonai frontot kell kialakítani, amely tartósan állhat ellent az amerikai törekvéseknek és ellenrendszabályoknak.

Hogy ez a közös ellenfél mit tehet, mire képes és mikor szállhatna eredményesen szembe Németország (és Olaszország) európai törekvéseivel, az körülbelül mindenki előtt világos, ezt a kérdést már jóegynehánszor megtárgyalták az utóbbi időben különböző oldalról. Arról azonban, hogy Japán és az USA között mióta, milyen eszközökkel és milyen eredménnyel áll a harc, van-e reménye az utóbbinak a győzelemre, nem art közelebbről megvilágítani, annál inkább, mert a közeljövőnek ez igen fontos kérdése.

A japán császárság, amióta arra kényszerült, népfelcselget levezesse, nyersanyagelőhelyeket találjon és iparikkéi számára megfelelő piacot teremtsen, tehát új területekre tett szert, — valamennyi nagyhatalommal szembekerült. Hol itt, hol ott ütközött egy-egy európai vagy európai-külső hatalomba, amelyek féltékenyen őrizték szerzett jogaikat és kínai vagy távolkeleti szerzeményeiket. Ha délnyugatra fordult, Kína felé, Anglia és az Egyesült Államok állták útját; ha nyugatra, vagy északnyugatra felé, Oroszországba ütközött; ha délre indult, Anglia és az Egyesült Államok mellett Hollandia és Ausztrália nézte aggodalmasan előretörését. Mindannyiuk között pedig főként az Egyesült Államok volt az, amelyiknek nem gazdasági, sem politikai, sem stratégiai szempontból egyáltalán nem volt irányra a japán terjeszkedés és a legélesebben szegült szembe vele. Annál érdekesebb ez, hiszen köztudomású, hogy éppen az Egyesült Államok volt az, amely Perry tengernagy akciója révén 1854-ben erőszakkal megnyitotta a japán kikötőket az amerikai kereskedelem számára; ő keltette életre az alvó Csipkerózsikát, ő indította el Japánt, a feudális és elmaradt Japánt a hatalmas ipari fejlődés útján és most, több évtizeddel később ugyanő volt az, akinek korlátokat és tilalmakat kellett állítania a tulgyors és tulmohó japán terjeszkedés elé.

Japán először Kínával próbálkozott. A század végén le is verte, de győzelme gyümölcsseitől Amerika fosztotta meg, amely a titokban előterjesztett 21 pontból álló követelés teljesítését megtiltotta Kínának. A századfordulón az orosz óriás-

"DEBRECEN" a főváros legkedveltebb étterme az erdélyi úri közönség kedvenc találkozóhelye

hat, manővrozhat, támpontjai helyben vannak, nál később kell felínie teljes versenytől; ha Japán meghódítja Kínát, ereje megsokszorozódik, területileg hatalmas, imponáló világhatalommá válik, amely könnyűszerrel terjeszkedhet tovább a Csendes Óceánon, sikerrel fenyegetve az Egyesült Államok ottani hatalmi bázisait, támaszpontjait. Katonailag Japán már most is egyenlő fél, hatalmas hajóhada, modernül kiegészített légierője felveszi a versenyt az amerikaival; nagy előnye, hogy „odahaza” van, vagyis a csendesóceáni vizeken tetszése szerint operálhat, manővrozhat, támpontjai helyben vannak, hadianyaggal közelről láthatja el hadseregét, hajóhadát, míg Amerikának messzi vizekről kell ugyanazt megszereznie.

A japán-amerikai viszony körülbelül nyolc éve feszült, de az utóbbi esztendőben különösen kiélesedett. Amikor ugyanis gazdasági retorziókkal, nyersanyagok megtiltásával nem sikerült megakadályozni kínai vállalkozásában, az Egyesült Államok először flotta-tüntetésekkel, fenyegetésekkel kísérletezett, majd amikor ez nem használt, Kína támogatásával próbálta ellensúlyozni a japán lépést. Tetemes hadianyagot szállított Csangkaisekének, majd ez év tavaszán Kína 20 millió dolláros amerikai kölcsönt ka-

REMTOR IRÓGÉP

K. F. TÁRSASÁG

Budapest, IV, Andrassy-ut 12

A REMTOR irógépek magyarországi kizárólagos főlerakata. Közvetlen gyári fiók

Hordozható irógépek:

5 különböző modell!

A legkorszerűbb kivitelben!

Kényelmes részlefizetésre is!

Irodai modellek:

Cserélhető kocsiszerkezettel!

Automata fizedes rovatolóval!

Remekművű, csúcsteljesítmények!

Valamennyi modell könnyed betűkösárváltószerkezettel.

A visszatért erdélyi terület összes helyiségei részére megfelelő fő- és alképviseleteket keresünk!

pott. Ugyanakkor felmondta — a további előnyomulásra válaszul — a 70 esztendővel ezelőtt kötött kereskedelmi szerződést s fél év elmúltával a szerződés 1940. januárjában meg is szűnt. Hogy ez milyen csapást jelentett Japánra, azt a következő adatokból meg lehet ítélni: Japán áru-behozatalának 40%-a, hadianyag-behozatalának (idetartoznak a különböző létfontosságú nyersanyagok is) 75–80%-a Amerikára esett; Japán valutakészletének majdnem felét az Amerikával való kereskedéséből szerzi meg; végül a japán áru-export 15–20%-a Amerikába irányul.

Nipon földje rendkívül szegény nyersanyagban. Vasban a legszegényebb a nagyhatalmak közül; vasérckészlete szükségletének csak 12 százalékát fedezi. Ami a kőolajat illeti, Ázsia legnagyobb benzinimportálója: békében mintegy 7 millió tonnára van szüksége, háborúban a kétszeresére. A békebeli szükségletnek Japán Formózával együtt csak 50%-át termeli. Legtöbbet Holland-Indiából importál, a második helyen az Egyesült Államok áll. Szene hasonlóképpen igen kevés. Ezenkívül az USA-ból szerzi be gyapot, szükségletét, hoz be rezet, ócskavasat, vasércet, gépkocsit, repülőgépet, szerszámgepeket, stb. Amerika kivételében Japán a harmadik helyet foglalja el, ami igen jelentős szám. A múlt évben, annak ellenére, hogy Washington már különböző korlátozókat léptetett életbe, bevitele Amerikából meghaladta a 231 és fél millió dollárt. Ezzel szemben csak mintegy 161 millió dollár értékű árut vitt be Amerikába, főként selymet, cukrot, aranyat, ezüstöt stb.

Japán közgazdasága a kereskedelmi szerződés felmondása óta sem roppant össze, bár a kínai háború tetemes összegeket emésztett fel már eddig is. De a japán nép igénytelen, olcsón termel és ilyen körülmények között sikerrel birkózik az amerikai plutokrata módszerekkel. Sikerrel szervezte meg már eddig is a megszállt területek nyersanyagkiaknázását és éppen ez az a pont, amelyről kifordíthatja sarkából az amerikai számításokat. Mandzsuriában hatalmas széntelepekhez jutott. (Japán szénszükségletének ez máris 35%-át fedezi!), továbbá nagy vasérctelepekhez, Északkinában rézhez, vasérchez, krómhoz, ólomérchez, horganyhoz, aranyhoz és ezüstöz. Kőolaj tekintetében Kína még nagy megelégedetést tartogat. Indokina megszállásával szén, kaucsuk, érc, különböző fontos fémek stb. jutottak birtokába. Nincs tehát messze az idő, amikor önellátásra rendezkedhet be, különösen, ha sikerül megvetnie lábát Holland-Indiában is, amely 20%-kal több kőolajat termel, mint amennyire Japánnak szüksége van, azonkívül bőséges kaucsuk, gyapot és más nyersanyag állna rendelkezésére.

Az Egyesült Államok most másutt van elfoglalva. Angla sorsában van rendkívül érdekelve: ez a legkedvezőbb alkalom Japán számára, hogy felhasználja a berlini szerződés előnyeit és felszabadítsa magát az USA nyomása alól.

KALAPOKAT

NAGY FERENC-NÉL

Károly-kört 1. sz.
(Rákóczi-út sarok)
Fiók: Erzsébet Irt 27

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: A VÉN GAZEMBER.

BELVÁROSI: ERZSÉBET.

DORIAN: MÁRIA NŐVÉR.

Legújabb pesti szőrmék megérkeztek,
a legolcsóbb árakban készülnek,
a legjobb modell szerint

ER-KO-szücsnél

Nagyvárad, Rákóczi-ut 17

Anyaság

Még nem is sejtí — és már anya: Isten lehellete hullott rá, fényzőn veszi körül, csodák jutkosnak ereiben, megzavarodik egész belseje, oláll a lélegzete, feljut beléje a vér, nagyot dobban a szíve, majd aprókat reszket, éhes és étvágytalan, dolgozik, majd kellenül henyél, — nem találja helyét, szédül és apró szurásokat érez, a teremtés kezdeti zürzavara egész lényé, eltűnik és egy napon rájön, hogy anya lett.

Csendesebben lép, nem akar rosszra gondolni, nem akar rosszat látni, puhább lesz a szíve ha kisgyermeket lát, dehogyan küldené el a koldust üres kézzel, — szeret és simogat, — valakinek fászkát épít a lelkében. Nem akar bosszankodni, egy kézlegyintéssel hessegeti a haragot, elnéz és megbocsát, hogy szeretet és béke szálljon a gyermekbe s nem harag és mérgezőség.

Edességet szeret, gyümölcsöt és ízes falatokat, — hogy Neki a legjavából jusson, hogy rózsaszín húsú és szép legyen.

Templomba megy; soha senki úgy nem tud imádkozni, mint egy áldott asszony. Nem is beszél pedig, csak átszemelt arccal néz fel a Madonnára... Ki látta azt, milyen szépséges ilyenkor a nő? — keze imára kulcsolódott, a szeme könnyes, ajkai mosolyra nyíltak és álmodozva nézi a Madonnát... nem is gondol szavakra, egész lényé ott van az isteni Asszonyba kapcsolódva, beleolvadva és úgy imádkozza szavak nélkül a legszebb imádságot. Nem imádkozik sokáig — és mégis érzi, hogy sok mindent elmondott, rengeteget kért: egészséget, szépet és jót. Mert asszony, ilyen sorrendben: szépet — és — jót.

Aztán hazamegy: dalol és röpköd. Fodrokat bodroz, csikét varr, szalagot kötöz, Szétrakja és újra összeszedi, szívesen mutogatja fűnek-fának a sok puha selymet, csipkét, kis cipőt, csupa habos holmit. Kirakatok előtt álldogál... lemásol minden szépet, — hazafut megint és idegesen szájfelébe kezd.

Aztán elnehezedik, nagyon keresi a kényelmet és nagy szívdobbanással veszi tudomásul az első megmozdulást! Él! — most már biztos, hogy van! most már megmozdult benne az isteni szikra: az élet!

Találgatja: fiú? lány? ... ha fiú: erős vállu, kemény dereku lesz, magas és villanószemű, férj-ideál, akaratos és tettekre. Ha kislány, szőke lesz és rózsaszínű, nevetős és szelíd, ide-oda röpködő kis élethosszabbító virág... vagy fekete, — büszke és lilomtermetű... vagy barna, daloló és okos... Ki tudja hányfelét gondol ki egy anya ilyenkor? Aztán nevetek keres a fiúnak, — a lánynak... aztán keresztemat szemel ki, aki nagyon szeresse az ő gyermekét...

Elvárja, hogy becézzék, mert ő kincset hord magában, szereti ha babusgatják, — a kis gyermek is így kívánja...

És ha eljön a nagy óra, — mosoly bujkál a fájdalom közelebb-hozza a valóságot, hogy jön a gyermek, az istenáldás, a cél és az ok, amiért élni, szenvedni és dolgozni kell és érdemes, aki értelmet ad az életnek, örömet a jelennek és reményt a jövőnek.

A legrettenesebb fájdalmat is elfelejti az anya, midőn gyermekét meglátja... midőn rózsaszín-fehéren megmutatkozik előtte az öröm és fájdalom gyümölcse: a Gyermek. Álmodozva nézi... egy kicsit még új, szokatlan és hihetetlen: most már ő is itt van és ittmarad, — létezik, él. Ép és egészséges. Belekiabál a világba: *Vagyok!* Szeresetek! mert Isten küldött, hogy betöltsen életetek! Az egyetlen vagyok, ami a legszebb a teremtésben, mert lelkem van, mert Isten lehelt reám!

És fájdalom után, öröm után, az első gögicselés után, az első tipegés után szent ösztönök hevitik az anyát: milyen lehet a — másik?...

...kell, kell a másik, a többi, más arc, más jellem, más nevetés, kell hogy több legyen, hogy változatos és sokszoros legyen ami szép és örömteli...

A legszebb, amivel nő ékeskedhetik, az ő gyermekei...

Ha csak egy kicsit befelé néz az anya és minden életkörülménytől eltekint, — éreznie kell az anyaság ösztönét, hogy egész belső lényé, vérkeringése, fiatalos ereje és egészsége — mohón vágyik új anyaság után, új gyermek után, akinek életet adhatson, aki az ő húsából, véréből fakadjon, akiért éljen, aki ráneveszen és megsimogassa, aki gondot is okozzon, de akinél szívesen senki fia nem szállhat hozzá, mikor azt mondja, vagy írja, vagy üzeni:

Dága Édesanyám!...

Róma, 1940. október hó.

Heltainé, Szenek Olga.

FELSZABADULT

érezsegy SENATOR-basodort vagy
SENATOR CELOFILTER-be töltöttcigaretta

Senator

gyártmányok anyagban, minőségben utólérhetetlenek.

„Ar jelzi a minőséget“

SENATOR cigaretta papír 60 lappal	1 darab	16 fillér
SENATOR BLOK cigaretta papír mézgázott (gumirozott) széllel, egyenként levehető lappal	1 darab	16 fillér
SENATOR RAPID cigaretta papír, mézgázott széllel, egyenként kihúzható lapokkal	1 darab	17 fillér
JANINA cigaretta papír 60 lappal	1 darab	15 fillér
SENATOR CELOFILTER hüvely, vatta-előtétellel, cellulose fátlyol füstszűrővel, ezüstsínű dobozban	1 doboz	54 fillér
SENATOR CELOFILTER parafás szopókával	1 doboz	58 fillér
SENATOR EXTRA nikotin-fogóval, arany színű dobozban	1 doboz	48 fillér
JANINA füstszűrős hüvely	1 doboz	48 fillér

Csak ezeket kérje!

Intézkedést kérünk a Fekete Sas palota ügyében

Az ezerekilenczáz éves elején Várad egy fellendülő építkezési kedv hatása alatt átfarmálódott. Egymás után épültek a nagyobb köz- és magánépületek, melyek ma is díszítik a várost. Az építkezési kedv ösztönző hatása alatt született meg a Fekete Sas palota megépítésének gondolata is, mert abban az időben Várad egy, az akkori korának megfelelő kulturteremmel nem rendelkezett.

Dr Adorján Emil és több társa volt a kezdeményező. Mivel azonban saját erejükből az épület felépíteni nem tudták, Nagyvárad városához fordultak segítségért. A kulturteremmel szembevetélével, Nagyvárad városa bőkezűen hozzájárult és segítséget nyújtott az épület megépítéséhez. A város szívében, a mai Szent László téren, a legértékesebb telket adta oda Dr Adorjának és társainak. Természetesen a város nem azért hozott ilyen hatalmas áldozatot, hogy ezzel nemzeti ajándékot és büszs jövedelmet juttasson az építkezőknek, hanem azért, hogy bizonyos kötelezettségek előírásával a város közönségének érdekeit szolgálja. Így a szerződés előírta, hogy az épülettulajdonosok kötelesek egy nagy kulturtermet, vendéglőt és kávéházat, valamint szállodát létesíteni és azokat fenntartani.

A hatalmas épületkomplekszum 1906-ban felépült s az impozáns, nagy kulturterem, melyet az előírt kötelezettségeknek megfelelően létrehívtak, a „Vigadó-terem“ elnevezését kapta. Sorozatos kultúremények, jótékony célu estélyek emléke fűződik ehhez a teremhez egészen a román uralom megkezdéséig, amikor a tulajdonosok elérkezettnek látták az időt ahhoz, hogy az előírt kötelezettségek sutbadobásával az épületet a közönség szolgálatából kivonják, s a maguk javára hasznosítsák.

Páratlan szerencsével az épülettulajdonosok s különösen Dr Adorján Emil, hatalmas vagyon és jövedelem hírtokába jutott, mert egyrészt a többmilliót kitevő és arany koronában felvett építkezési kölcsönt elértéktelenedett pénzben fizették ki, másrészt mert a nagy kulturtermet az előírt kötelezettség dacára moziteremnek alakították át, — a vendéglői és kávéházi helyiségek helyére többet jövedelmező üzlethelyiségeket építettek, s a legutóbbi években a szállót is megszüntették. Nagymozói, kismozói, tánciokola, orfeum, minden

volt az épületben, csak pont az rem, amit a várossal kötött szerződés előírt.

Beütött a konjunktúra s az épület — a közben kizárólagos tulajdonossá vált Dr Adorján Emilnek — soha nem remélt jövedelmet hozott. Hogy ez, vagy más körülmény hívta-e fel a figyelmet, nem tudjuk, de tény, hogy ezelőtt két, vagy három évvel egyik román városi tanácsos a város ügyései hivatalában elővettette az iratokat s hire járt, hogy megindult a peres eljárás, hogy a kötelezettségeit nem teljesítő tulajdonostól a város az átadott telket, a rajta felépített épülettel együtt visszakapja. Amint az azonban várható volt, a nagy dérral durrall megindított akció hullámai nyilván jótékony kezek közbelépésére csendesültek s végül is a megindítandó per a feledés homályába merült.

Azóta Dr Adorján Emil, mint a Fekete Sas családri részvénytársaság elnöke, még biztosabban ül a nyeregben s a szerződésellenesen használt helyiségek után zavartalanul inkasszálja a hatalmas bérösszeget.

Vitéz Rajnay tábornok városparancsnok ur igen üdvös elgondolással, — közérdekü kérdés eldöntésére a napokban egy bizottságot hívott össze. A Fekete Sas palotának ügye szintén — olyan közérdekü kérdés, mely föltétlenül eldöntésre vár.

Teljes tisztelettel és igaz keresztény magyar szívvvel kérjük városparancsnok-tábornok urat, hívjon össze egy jogászbi bizottságot, hogy ez döntse el, mit lehet és mit kell a város jogai megvédésének érdekében tenni a Fekete Sas palota körül.

Ebben a kérdésben is tenni kell: a jogi és erkölcsi alapon álló nagyváradai közvélemény évek óta vár ilyen férfias cselekedetet.

JURATUS.

Zoltán kabátspeciálista

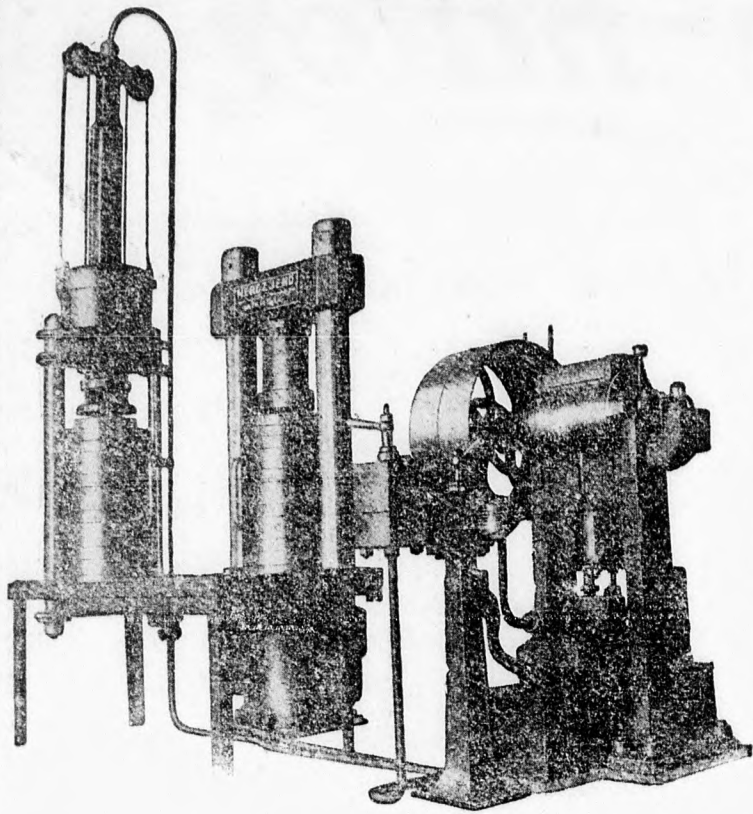
BUDAPEST, Belváros, IV. Szervita-tér 4

„Visszatértek“ szigoruan szabott
árainból engedményben
részesülnek.

Szívvel köszönti az Anyaországához való visszacsatlolás
alkalmával régi vevőit és szívesen látja az új vevőket

Hercz Jenő Gépgyára és vasöntődéje, MISKOLC

Alapított 1879. évben.

Gyártási ágazatok:

Teljes növényolajgyári berendezések, szab. olajmaghajáló gépek,

Ricinus toktalanító gépek.

Viznyomású berendezések ipari célokra.

Vasszerkezetek.

Tartányok.

Bányacsillék.

Távvezetési vasoszlopok és szerelvények.

Mezőgazdasági gépek.

Vizvezetési és csatornázási cikkek.

Gép- és kereskedelmi öntvények.

Általános gépépítészetbe vágó munkálatok

A nagyváradi Római Katolikus Legényegylet október 13-iki országos ünnepe

Népes küldöttségekkel képviseltetik magukat az anyaországi
és erdélyi testvéregyesületek

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk korábbi számában beszámoltunk arról, hogy a szegedi római katolikus Legényegylet dísz-zászlót ajánlottak föl a nagyváradi Katolikus Legényegyletnek és a zászlót egész napot betöltő ünnepség keretében a jövő vasárnap, október 13-án hozzák el és nyújtják át. Az október 13-iki ünnepség rendezőbizottsága már összeállította a teljes műsort s annak ismertetésére még visszatérünk.

Az anyaországi és az erdélyi ifjuságnak ezen az első kézszorítása — hír szerint — a nagyváradi Kolping valamennyi erdélyi testvéregyesülete népes küldöttségekkel képviselteti magát. Az ünnepség így kiemelkedik a helyi jellegből s országos jelentőségű lesz. Az anyaországi testvéregyesületek is meghívást kaptak az ünnepségre. Tekintettel azonban arra, hogy a rendezőség nem tudhatja minden anyaországi

testvéregyesületének pontos címét — a Magyar Lapok útján szeretettel meghív minden katolikus legényegyletet s keresztény ifjusági együletet az ünnepségre. A rendezőség kéri ugy az erdélyi, mint az anyaországi egyesületeket, hogy a résztvevők számát és érkezési idejét legkésőbb október hó 11-ig a nagyváradi Katolikus Legényegyletnek közölni szíveskedjenek. (Nagyvárad, Teleki u. 13.) Így gondoskodás történhetik fogadásukról és elhelyezésükről.

Magyar reviziós irón

A bukaresti *Universul* című napilap a fenti című cikkében, majd a *Bunavestire* című, ugyancsak bukaresti lap „Schuler ceruzája” cím alatt 1937. június 4-én dühös támadást intézett a piros-fehér-zöld végű, Nem-Nem-Soha irónok ellen.

Az *Universul* cikkírója, miután leközi a Nem-Nem-Soha irón képét és megjegyzi, hogy ezt az irónt egy bukaresti könyvkereskedésben vásárolta, ilyeneket ír:

„Ha a magyar sovinizmus azt hiszi, hogy a világban terjesztett revizionista irónok által vissza fogja állíthatni a régi Magyarország határait, akkor nem annyira a propaganda terén való találatosságát, mint a nevetségesség érzetének hiányát bizonyítja.” Ugyanekkor a *Buna Vestire* így vélekedett: „Ha Schuler irónjával sem fog sikerülni Magyarországnak, hogy áthúzza mindazt, ami történt és ismét elhelyezkedhessék a régi határain, nem tudom, Istenem, mi máshoz fordulhatna” — írja gúnyosan.

Most már, hála a magyarok jó Istenének, elmondható, hogy a Nem-Nem-Soha nemzeti színű irónnak igaza volt és az *Universul*, valamint a *Buna Vestire* cikkírói tévedtek.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Nagyváradi Fiókja

Saját tőkék:

Hatvannégymillió pengő

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Minden ügyben készséggel ad szak-
szerű felvilágosítást.

Janika bácsi

*

Ez nemcsak név, hanem fogalom is volt. Amint kiült a Lukács György utcán lakása elé az ajtó küszöbére s a kis köveket köpdösve, nagy fekete daxli kutyájával apportírozott. A daxlit „Mama draga”-nak „Édesanyukának” kényeztette — bár fiu volt. Régimódi cukkerével, semmit komolyan nem vevő jókedvével, mindig gyűrött ruhájával és ingeivel, tekintély és erkölcsragadásával megtestesítője volt annak a balkáni típusnak, amelyet csak három dolog érdekel: pénz, nők és az evés.

Foglalkozása: táblabírói rangban törvényszéki bíró. Az elképzelhetetlenül korrupt, de bohémiségben mégis jószívű regáti román bíró prototípusa volt.

Százalékra dolgozott s száz leitől felfelé minden összeget elfogadott. Nem volt nála ügy, amit el nem lehetett, vagy el ne kellett volna intézni, mert ő nem zsenirozta magát. Megfogta az ismerős ügyvédet a törvényszék folyosóján s azt mondotta tegező román stílusában: „Megegyezel velem barátom? mert ha nem, úgy az ellenjellel fogok kiegyezni.”

A kereset volt nála a főcél s ezért szorgalmasan mindig már egy órával hamarabb jött mint a többiek. Ilyenkor fogadta a „klienseket”, akik sorban álltak, s úgy mentek be egyenként, elpanaszolták bajukat, miután pedig megegyeztek az „igazság” árában, vigan jöttek ki a nyert per biztos tudatával.

Egész kiépített szervezetet tartott fenn s minden bírótársáról tudta, hogy ki milyen perben mennyi sápot kapott, kivel, kinek az útján és mennyiért lehet valamit elintézni.

Egyik hasonló mentalitású bírótársával, akivel együtt itélkeztek, közkereseti társaságot alapított, melyet a várad argo „Mica-tanácsnak” keresztelt el, románia legnagyobb aranybánya-vállalata, a Mica R. F. után.

Tényleg aranybánya volt a „Mica tanács”, melybe az idők változásával mindig új tagok léptek be Janika bácsi mellé, ő azonban kimozdíhatatlanul ült pozíciójában.

A „kenyéririgy” kollegák sokat acsarkodtak ellene, de ő nevére viselte el ezeket a kullancscsipéseket, mert biztos volt, hogy a nála nagyobb panamista táblai és törvényszéki elnökök, akikről ő „mindent tudott”, ugy sem tehetnek ellene semmit.

Nem lehetett rossz néven venni, hogy panamista volt, mert nemcsak balkáni mentalitásában, de nevében is benne volt a vesztegetés szó: a „mitá”.

Utóbbi időkben adóügyekben specializálta magát, ahol ismerjük el korrupszágával is sok jót tett, mert a sovinizták által agyonnyomított kismemberek adóalapját néhány száz lejért az igazságosra szállította le.

El lehet mondani: ő személyesítette meg azt, ami Romániát annyira jellemezte:

A korrupcióval enyhített sovinizmust.

p. e.

PESTEN

Ön se mulassza
el meglátogatni
a Kálvin-téri

HAVAS

nőruha üzletét.

Átmeneti- és télkabát-,
kosztüm-, bunda- és ruha-
különlegességek

Havas László

IV., Kálvin-tér 1

Napholcz Pál kinevezett nagyvárad-szatmári püspök még szeptemberben felajánlotta az Apostoli Szentszéknek kinevezéséről való lemondását

A Szentatya elfogadta Napholcz Pál visszalépését

Nagyvárad. Saját tud.

Liedler István szatmár-nagyvárad püspök decemberben történt lemondása után az Apostoli Szentszék minél előbb gondoskodni kíván arról, hogy új főpásztor kerüljön az elárvult egyházmegyéek élére. Addig is, míg szándéka megvalósulhat, Márton Áron gyulafehérvári püspököt bízták meg mint apostoli kormányzót az ügyek vezetésével. A Szentszék már márciusban döntött az új püspök személyéről s áprilisban beavatott helyéről jelezték, hogy a kinevezés csak napok kérdése. A román kormány és bizonyos nem-magyar körök részéről azonban a legnagyobb nehézségeket támasztották s így csak jóval később, júliusban adták meg a hozzájárulást a kinevezéshez, mikor egymást váltogatták a kormányok s Romániára vonatkozó események gyors ütemben követték egymást.

A rádió július 22-én éjjel mondta be, hogy az új püspök kinevezése dr. Napholcz Pál kolozsmonostori plébános, jezsuita atya személyében megtörtént. Az erdélyi magyar sajtó osztatlan örömmel közölte a hírt s hozott cikkeket; a nagy lelkesedés pedig, mely a papság s a hívek részéről megnyilvánult, annak volt jele, hogy a Szentatya gondoskodása aggodalmakat oszlattott el és a szívek óhajával találkozott.

A hivatalos Jezsuitarend és maga a kinevezett mégis egészen másként érzett. A négyezüves füzüstársaságnak éppen az képezi egyik erősségét, hogy alkotmányra kizárja ünnepléses fogadalmas tagjai elől az egyházi méltóságok utáni járást és azok elfogadását. Fogadalmuk értelmében csak akkor fogadhatnak el ilyet, ha a Szentatya azt kifejezetten megparancsolja. A Szentszék tisztelősen szokta tisztítani ezt a rendi szellemet s csak a legtrikább esetben tesz alóla kivételt. Így, bár a Jezsuitarend eltörlése után több egyházmegyében emelkedtek püspöki székbe „volt” jezsuiták, ugyanez a Rend tényleges tagjaival az egész magyar történelem folyamán egyetlen egyszer sem történt meg. Maga Pázmány Péter is csak a rendi kötelek feloldása után mint „volt” jezsuita emelkedett az érseki és primási székbe. A kinevezett engedelmességéből alázatosan meghajolt a Szentszék akarata előtt, de kijelentette, hogy változások esete legkevésbé sem köti meg a Szentszék kezét, hanem visszanyerve szabadságát, haladéktalanul félreáll.

Elhatározásában más körülmény is megerősítette. A kinevezés idejében már mind világosabban rajzolódott fel a láthatáron a közeledő öröndetes események. Arra is gondolt, bántani fogja híveit a gondolat, hogy mégiscsak annak kellene ott lennie a püspöki székben, aki fájdalmas körülmények között mondott le s akinek helyébe az előző államhatalom beleegyezése állította őt utódl. Ki nem fejezett cállal szándékosan halasztotta tehát a szentelést, míg végre szeptember 8-ra azt mégis ki kellett tűzni. A rendezőbizottság szétküldte a meghívókat, minden előkészület megtörtént, mikor az isteni Gondviselés beleszólt az ügyek folyásába.

A kinevezett püspök éppen a szentelés előtti felkészülését végezte, mikor a bécsi döntés eredményét jelentették neki. Elhatározása érett megfontolás és ima után teljesen kialakult. Úgy

érezte, a helyzet megváltozásával biztosítania kell az új szempontoknak megfelelő megoldási lehetőségeket; egyben azt tartotta, hogy rendi fogadalmának érvénye újra feléledt s így mindent meg kell tennie, hogy az egyházi méltóság elől kitérjen. Azért szeptember 1-én a bukaresti Apostoli Nunciushoz a következő iratot intézte:

„A legújabb események következményeként a dolgok érett megfontolása után fűii érülettel s alázatos lelkiülettel jelentem Excellenciádnak alábbiakat:

1. A püspökszentelés megtartása a kijelölt időben (szept. 8.) lehetetlenné vált. A magyar hadsereg ugyanis ezekben a napokban tartja bevonulását Nagyvárad városába és Erdély északi részeibe. A határok változása miatt a Nagyméltóságú és Főtisztelendő Püspök Urak nem jöhetnek el a szentelésre, Excellenciád sem indulhat most útra. Azért közzétettük, hogy a szentelés más időre lett elhalasztva.

2. A nagyváradí és szatmári egyházmegyéről való gondoskodás kérdése teljesen megváltozott. Ugyanis mindkettőnek a területe jelen pillanatban már jogilag s a közeli napokban tényleg is Magyarországhoz jog tartozni. Ezzel egészen új szempontok merülnek fel, amelyekre az Egyház eljárásában tekintettel szokott lenni. Így állván a dolog, a legnagyobb készséggel visszaadom a Szentszéknek teljes cselekvési szabadságát, hogy most a változott körülményeknek megfelelően minél jobban gondoskodhassék az említett egyházmegyék kormányzásáról. A püspökké szentelést és beiktatást csak abban az esetben fogadom el, ha az Apostoli Szentszék azt az új körülmények között is kifejezetten megköveteli tőlem s ehhez Magyarország Főméltóságú Kormányzója és kormánya hozzájárulását adja.

3. Nagyon sívesen, minden szomorúság s lelkemenek legkisebb árnybaborulása nélkül kész vagyok életem utolsó lehetőségén Jézus Krisztus egyszerű közkeletűségének maradni a hön szeretett Jezusársaságban.

Lelkiismeretben kötelezve éreztem magamat ezeket közölni. Kérem Excellenciádat, szivesked-

Gyógynövényeket

minden mennyiségben

vásárol

Dr. MIKLÓS

Gyógynövény nagykereskedés

Budapest, V., Vilmos császár-ut 6.

Sürgőncím: DRIMAG, Budapest, Telefon 38-05-77

Polgár Pensió

minden comfort.

Diéta.

Budapest, IV.

Petőfi Sándor-utca 6.

Telefon.

Jék ezeket gyermeki hódolatom tolmácsolásával együtt tudatni Öszentségével, Krisztus Urunk földi Helytartójával, hogy az említett egyházmegyéről gondoskodás történhessék.”

Ugyanakkor a kolozsvári Magyar Királyi Konzulátus is értesítést kapott, hogy azt illetékes helyen tudassa. Majd a magyar honvédség kolozsvári bevonulását követő napon a választott püspök a fenti irat másodpéldányát a budapesti Apostoli Nunciaturára is megküldte s a kísérő levélben, főleg Rendjének szellemére hivatkozva, mely a megváltozott körülmények között nem lát többé olyan súlyos helyzetet fönállani, amely megokolitá tenné a rendi alkotmánytól való eltérést, sürgetően kéri, hogy az Apostoli Szentszék püspöki kinevezésétől végleg eltekinteni kegyeskedjék.

Ilyen előzmények után történt a Szentatya döntése, melyet most nyilvánosságra hoztak. „XII. Pius pápa — így szól a rövid válasz — kegyesen fogadva fűii hódolatát, tekintettel a jelen körülményekre, a püspökségről való lemondást elfogadja és szerctettel küldi áldását.”

Igy tehát Napholcz Pál ismét teljes jogu tagja lett szerzetesrendjének s mint ilyennek, működési helyét a magyar rendtartományi főnök határozza meg. Egyelőre tovább vezeti a kolozsvár-monostori plébániát. Lépését minden komoly gondolkodó elismeréssel veheti tudomásul. Ugy rendi, mint magyar szempontból helyes volt eljárása. Annak idején a kinevezés ellen nem tehetett semmit: engedelmességet. A változások bekövetkezése után pedig ugyancsak Rendje szellemében járt el, mikor a szentelés és beiktatás alóli felmentést kérte. Kinevezése különben nem maradt haszon nélkül. Ennek tulajdonítható, hogy a tavaszi hónapokban nem történt meg a román, illetve német jelölt kinevezése, akinek idejében történt szentelése a változással kapcsolatban kellemetlen helyzetet teremtett volna s talán kormányok közti hosszú tárgyalásoknak lett volna elindítója. Napholcz atya kinevezése viszont eloszlatta az aggodalmat, a román kormánynál vele kapcsolatban elindult küzdelem kitolta az eseményeket, legújabb lépése pedig teljesen tiszta helyzetet teremtett.

Most immár semmi sem áll útjában annak, hogy a szatmári és nagyvárad püspökségek betöltése Magyarország és az Apostoli Szentszék kölesönös megegyezésével történjék meg. Mivel mindkét egyházmegye majdnem teljes egészében visszanyerte régi területeit, biztosra vehető, hogy 1930-ban egy főpásztor alatt történt egyesítésük meg fog szünni s mindegyik élére külön püspököt fognak kinevezni.

Magyarország Nemzeti és Keresztény Könyvkiadója

STÁDIUM

Budapest, V.,

gróf Klebelsberg-utca 29. Tel: 120-856

Ne kísérletezzen!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legújabb stílusú és színű chamotte **50% famegtakarítást** ér el. Kizárólag kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javítás

Telefon 17-76

„Bafisa” KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött
Figsch József kerámikus mérnök
Szlágyi Dezső-u. 3.

Asszony Otthon Család

Vissza a családi tűzhelyhez!

Látogatás a nagyváradai állami háztartási iskolában

A legújabb kor nagy nemzeti forradalmi, — az olasz fasizmus, a német nemzeti szocializmus és a spanyol fallang mozgalom — felismerve azt a hatalmas erkölcsi erőt, amelyet a család a népi közösség kifejlődésében képvisel. — egyik legfontosabb feladatul tűzték ki a család védelmét. Kiadták a jelszót: a nő térjen vissza természetrendelte hivatásához; legyen újra feleség, anya, háziasszony.

A magyar élet is mindinkább átveszi a jelszót: vissza a családi tűzhelyhez. Ezt célozzák a különféle szociális intézmények. A védőnői tanfolyamok, az intézményes csecsemővédelem stb. Es ezt célozzák az utóbbi időben egyre nagyobb számban megnyíló gyakorlati háztartási iskolák.

Talán nem érdektelen most, az iskolák kapunyitása idején, megemlékeznünk arról, hogy itt, Váradon is nyílik egy ilyen gyakorlati háztartási iskola, ahol a beírások már javában folynak.

A volt Körös-utca — most Csáky István-utca — 27. szám alatt van az iskola. Szép, emeletes, modern épület, tágas, virágos udvarral.

A beírásokat végző tanárnő kérésünkre készséggel szolgál felvilágosítással.

— Mi az iskola célja? — tesszük fel az első kérdést.

— Röviden így fogalmazhatjuk meg: — hangzik a válasz, — hogy jó háziasszonyokat neveljünk. A gyakorlati háztartási tárgyak mellett azonban a növendékek elméleti, általános művelődési tárgyakból is kiképzést nyernek.

— Hány osztályos az iskola?

— Az iskolánk négy osztályos és megfelel a négy középiskolai képesítésnek. Ez utóbbival szemben azonban nagy előnye, hogy míg a középiskolák csak elméleti tárgyakban képezik ki a tanulókat, nálunk az általános — négy középiskolai — műveltség mellett a lányok teljes gyakorlati kiképzésben részesülnek. Résztelvezve a dolgot: megtanulnak ízletesen, takarékosan főzni; megtanulják, miként lehet kevés pénzből, egyszerűen elkészített ételekből a legnagyobb tápértéket kihozni. Megtanulnak kézimunkázni, varrni, szabni, különös súlyt helyezve a népművészet ápolására, azonkívül mosnak, vasalnak, takarítanak; kiképzést nyernek a csecsemőgondozásban és gyermeknevelésben — egyszóval: elsajátítanak mindent, amit egy jó háziasszonynak, egy igazi magyar édesanyának tudnia kell, hogy testileg, lelkiileg erős, egészséges fiait neveljenek a legnagyobbodott és Isten segítségével s a magunk elszánt akarásával — reméljük — rövidesen még tovább gyarapodó magyar hazának.

Ez mindenestre szép munkaterv s megérdemli, hogy minél többen felfigyeljenek rá. — Van azután az oktatásnak gazdasági része is — folytatja informátorunk. — Megtanítjuk a lányokat a föld észszerű kihasználására, a vetemény- és gyümölcskertészet különböző ágaira: méhészetre, baromfi-tenyésztésre, selyemhernyó-tenyésztésre. Eppen ezért főként falusi lányokra számítunk, akik a négy középiskola elvégzése után amúgy sem szándékoznak hivatalokba menni, hanem visszatérnek a faluba s férjhez mennek. Ha ezek a lányok az elemi iskola elvégzése után a tisztán elméleti jellegű középiskolák helyett a mi háztar-

tási iskolánkba iratkoznak be, akkor — amellett, hogy a négy középiskolai műveltséget is megszerzik, — kitűnően képzett háziasszonyok, gazdaszonyok lesznek s mindenképpen kiválóan értékesíthetik majd az iskolában szerzett ismereteiket.

— És milyenek lesznek a tandíjak? — tesszük fel a nem utolsó fontosságú kérdést.

A válasz megnyugtató:

— Az iskola nem fog sokba kerülni a leánykáknak, illetve szüleiknek. A leánykák munkája ugyanis jövedelmező — a termelt veteményeket, a gyümölcsöt, a mézet, a selyemgubókat, stb. — értékesítjük s így az iskola fenntartását ez már részben fedezi, tehát nincs szükség magas tandíjakra. Ezenkívül itt, az iskolahelyiségben vendéglőt is rendezünk be, ahova rendes abonenseket veszünk fel. Ezeket a vendégeket a leánykák által — természetesen gondos felügyelet mellett — készített ebéddel, vacsorával, stb. szolgálják ki. Így a növendékeknek alkalmuk nyílik mindennap mintegy nyilvános vizsgát is tenni.

Megtudjuk azt is, hogy a falusi növendékek részére az iskola épületében internátus is áll rendelkezésre, melyben gondoskodnak a hazafias szellemű és vallás-erkölcsi nevelésről is. Városi leánykákat olyanokat is fölvesznek, akik már elvégezték a négy középiskolát. Az ilyenek számára gyakorlati továbbképzést adnak.

Miután így nagyjából tisztába jöttünk vele, hogy tulajdonképpen mi is az iskola célja és iránya, végezetül még némi „helyszíni szemlét” tartunk. Első útonk egy tágas terembe vezet, melynek rendeltetése még kialakulatlan, hiszen most folyik a teljes berendezés. De már itt is úgy érezzük, hogy egy családi otthonba jöttünk és nem iskolába. Fehér szekrényben csészeket, művirágokat látunk; egy sarokban rengetek pamutgombolyag hever, másutt szőnyegtekercsek tarkállanak. A szomszédos terem rendeltetése, — bár még ennek a jellege sincs egészen kialakulva, — már könnyebben fölismerhető, mert mintegy 14—16 fehér vaságy sorakozik egymás mellett. A falon feszület. Az ajtók, ablakok mindenütt hófehérek. A terem mind parkettesek. A harmadik tágas teremben fehér asztalok állnak, egyelőre egymásra borítva. Ez az ebédlőterem. Itt rendezik be a vendéglőt. Megfelelő mosdóhelyiségek, betegszobák természetesen szintén nem hiányoznak. Ezután következnek a munkahelyek: a konyha, — hatalmas tűzhellyel, fehér szekrényekkel, — mosókonyha, szövőszobák, amelyek

egyszersmind tanuló műhelyekül is szolgálnak. Ezenkívül van négy rendes tanterem is a négy osztály elméleti oktatása számára. Az épület végén gyümölcsöskert van, amely szintén a gyakorlati kiképzés egyik színteréül szolgál.

Miután így mindent szemügyre vettünk, azzal az óhajjal búcsúzunk, hogy bár minél több magyar szülő iratná be leányát ebbe az iskolába, felismerve azt az erőt, amit egy öntudatos, képzett magyar háziasszony és anya a család s vele együtt az egész magyar jövő számára jelent!

Fodor Viola.

Jó tanácsok

1. Üvegéből petróleum, vagy hasonló folyadék szagát eltávolíthatjuk, ha az üvegbe mésztejet, két késhegynyi klórmentes és vizet öntünk. Egy napig állni hagyjuk benne a folyadékot és közben néhányszor felrázzuk az üveget. Ha nagyon erős a szag, az eljárást ismételjük meg.

2. A gyapjuszálból kötött vagy horgolt holmik mosásánál elsősorban arra kell ügyelnünk, hogy a víz ne legyen forró, csak kellemes langyos. Az anyagot bő vízben jól beszappanozzuk és anélkül, hogy dörzsölnénk, vagy csavarnánk, csak átnyomogatjuk rajta a szappanhabot. Ez több vízben megismételjük, míg csak a kimosandó holmi tiszta nem lesz. Az öblítővíz is ugyanolyan langyos legyen, mint az, amelyikben mostuk az anyagot. Ha színes a gyapjuhalmi, jó egy kis ecetet önteni az öblítő vízbe. Kicsavarni nem szabad, csak kinyomkodni és utána kirázzuk az esetleg még benne maradt vizet. Száradni nem akasztjuk fel, nehogy kinyúlják, hanem tiszta kendőre fektetjük, teljesen kiszáradva.

Legújabb divatú őszi kötött-kabátka.

Neumann M. Nagyvárad

uj olcsó árai:

Felöltő	85 ° — P.	Ballonkabát	48 ° — P.
Télikabát (magyaros)	120 ° — P.	Öltöny	85 ° — P.
		Gyermek téli kabát	50 ° — P.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámánk
száma: 72.301.

Október 6

Szomorú, gyászos emlékű ünnepet ül ma a megnagyobbodott, de mégis csonka Magyarország. Bús harangkongás, hervadt ősziróza idézi fel az 1849 októberi véres aradi nap emlékét. Az egész magyar nemzet mindig kegyelettel emlékezett meg a negyvennyolcas szabadságharc tizenhárom glóriás vértanujáról, de mi erdélyiek, akik huszonegy keserves esztendőt töltöttünk oláh rabigában, talán mindenkinél közelebb éreztük magunkhoz emlékeket, hiszen önfeláldozó hazaszeretetük emelkedettségének bátorító és biztató szelleme minden harcunkban, minden küzdelmünkben itt volt velünk. Az ő szellemük nem tűnt el innen, hiába deszkázták be, hiába döntötték le szobraikat. Az ő szellemük tudott erőt adni fogcsikorgató tehetetlenségünkben s azokban a percekben, amikor már-már lankadtan hullottunk ki a csatából. Ott volt szellemük a hőmpolygó Maros felett s ott volt szellemük minden igaz erdélyi magyar szívében.

... És tudjuk azt, hogy most, amikor éppen az ő szellemük sietteti diadalmos győzelem felé a magyar igazságot, most amikor nagyobb szükség van kitartásra és bátorításra, mint akármikor — a határon túl levő testvéreink, ha könnyezve és zokogva is, de az aradi vértanúk csodálatos lelki erejével megacélozva tudnak, bírnak még küzdeni és szenvedni a magyar szabadságért, addig, amíg följuthat a győzelmi zászló a szomorú félárbocon a diadalmos árboccsúcsra.

Szomorú, könnyes ünnepet ül ma a megnagyobbodott, de mégis csonka Magyarország. S amikor a bús ünnep az oláh hordák kegyetlenkedéseiről hallunk s ruhátlan, éhező menekültek ezrei vánszorognak hozzánk a határon túlról — ökölbe szorul a kezünk, arcunkba fut a vér... Testvéreink! Arad, Temesvár, Brassó! erősítsen benneteket az aradi vértanúk szelleme addig, amíg végső diadalmos sziporkázással fölragyoghat a magyar égen a magyar igazság csillaga!

(MARJALAKY)

OKTÓBER HATODIKAI KATONAI GYÁSZ-ÜNNEPSÉG A SZÉKESEGYHÁZBAN. Az aradi vértanúk emlékeztet a helyőrség is megünnepeli. A székesegyházban 10 órakor kezdődő ünnepélyes szentmise után szentbeszéd következik, melyet a templom hajójában felállított katedrális előtt engesztelő ima követ. Ez alkalommal a székesegyházi ének- és zenekar Bieger Szent Ulrik miséjét adja elő dr. Krüger Jenő vezetésével. Változó részek Griesbacher és Goller szerint. Goller Liberája és a magyar Himnusz fejezi be a szertartást, mely után a székesegyház udvarán nagy katonai dísz-szemle és felvonulás lesz.

Ma és minden este

HAMZA JANCSI

a leghíresebb nagyváradai magyar cigányprimás muzsikál teljes zenekarával a

Kékmacska étteremben!

HÁZASSÁG, Bischoff Böske és Fugata Emil állami tisztviselő Diószegen házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Régi és új vevőit Budapesten

szeretettel várja

„Patria” Textilforgalmi r. t.

azelőtt: LEDERMANN MÓR r. t.

Budapest, VII. Király-utca 11

ÜGYVÉDI HIR. Kaczián Kálmán dr. ügyvédi irodáját Nagyváradon, Ritoók Zsigmond-utca 1. szám alatt újból megnyitotta.

Iskolai ünnepély a Szent Vince intézetben. Nagyvárad. Saját tud. A Szent Vince intézetben (Nogáll-u.) ma, vasárnap délután fél öt órai kezdettel alkalmi iskolai ünnepélyt rendeznek. Az igazgatóság lapunk útján hívja meg a gyermekek rokonait, ismerőseit, az intézet barátait.

Megnyit a Teleki-utca 2. sz. a.

Kádár György „LEVENTE”

könyv-, papír-, magyar iparművészeti és játékaruk üzlete. — Oriási választék iskolai és irodai cikkekben.

Tintenkuili töltőtollak és többszínűírónok irakata
Nagyon olcsó árak!

Temesvár városa ki akarja lakoltatni a piaristák épületéből a katolikus magyar gimnáziumot. Az aradi Hírlap jelenti: Néhány év előtt Ghibu Onisfor akkori egyetemi tanár kérésére a telekkönyvi hatóság a temesvári piarista rend tulajdonát képező rendházat és liceumi épületet a város tulajdonába írta át. Per indult meg, amelyet a város úgy a törvényszéknél, mint pedig a táblánál megnyert. Az ügy azután a semmitörvényszékhez került, ahol többször tárgyalás után a további eljárást szüneteltették, mert megállapodás történt, hogy a pert diplomáciai úton intézik el. Közben Temesvár város vezetősége az épület egy részét az idehelyezendő egyetem céljaira igényelte. Az épület földszintjét és második emeletét kérték az egyetem részére. A földszintet nyert annak idején elhelyezést a katolikus magyar gimnázium is és így az igazgatóság erősítette a várost, hogy sajnálatára nincsen mód-

Kérek még egy pohárka mecseket

Mecseki likőüzem Pécs,

vezérképviselőt:

ZALA KFT. Budapest,
Dessewffy-utca 30

Munkabéremelés a nagyváradai gyárakban és üzemekben. Nagyvárad. Saját tud. A Nemzeti Munkaközpont nagyváradai titkársága közli, hogy a katonai parancsnokság és több üzem igazgatóságának megegyezése alapján 1940. okt. hó 7-től a következő munkabéreket fizetik: Cipőgyárak: Szakmunkások részére az eddig érvényben levő fizetések maradnak, segédmunkások részére pe-

Ünnepi magyar nótaest a Szigligeti színházban

Nagy Izabella

Dr Palló Imre

a m. kir. Operaház tagja
főlléptével. — Cigányzenekari és zongorakísérettel

a m. kir. Operaház örökös tagja

Műsor: Magyar műdalok, operaáriák, népdalok, duettek
Zongorán kísér: Szathmáry Endre

Közreműködik: kolozsvári Körössy Bandi és cigányzenekara

jában a kívánt épületrészt átengedni. A polgármesteri hivatal most a két elsőfoku ítélet alapján keresetet adott be a temesvári törvényszékhez és kérte birtokbábelvezését. A törvényszék az ügy tárgyalására november tizenegyedikét tűzte ki határnapul.

KÖZJEGYZŐI IRODA ÁTHELYEZÉS. Dr. Petry Gyula nagyváradai kirendelt királyi közjegyző irodáját Rimanóczy-utca 3. szám alá helyezte át az Apolló-palotából.

INGATLANT

veni-eladni vagy cserélni akar,
ugy forduljon bizalommal az
Iván kereskedelmi irodához
Szent János-u. 34.

Kiadó lakását ingyen hirdetjük!

RENDEZŐDÖTT A SZÁNTÓ REDŐNYGYÁR MUNKÁSAINAK KÖVETELÉSE. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai Szántó redőnygyár több munkásának még a multból szabadságidő megtérítése és más címeken követeléseit voltak a gyártól. A Nemzeti Munkaközpont nagyváradai titkársága most eredményesen közbelépett a réghűzódó ügyben és sikerült barátságos úton rendezni a munkások és a gyár között fennálló véleményeltérést. A gyár a munkások követeléseit kifizette.

dig az anyaországbeli törvényesen megállapított munkabérek érvényesek. A cement és aszfalt iparban az eddigi 20-30 filléres órabéreket 18 százalékkal, a 31-40 filléres órabéreket 10 százalékkal, a 41-50 filléres órabéreket pedig 5 százalékkal emelték fel. A „Patria” irógyár munkásainak munkabéréit 15 százalékkal emelték. A vegyészeti gyárakban, vegyészeti iparban az anyaországbeli munkabérek lépnek érvénybe. A fel nem sorolt szakmák és üzemekben dolgozó munkások új munkabéreinek megállapítása még folyamatban van.

ELTÖRLIK A SZŐLŐKRE KIVETETT TERÜLETI ADÓT? Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai és az érmelléki szőlőbirtokosok küldöttsége beadvánnyal fordult a városi katonai parancsnoksághoz a szőlővel beültetett területek adója ügyében. Jelenleg ugyanis még a román pénzügyi törvények vannak érvényben s így az adóztatás nem a termelt hormennyiség után, hanem a szőlővel beültetett terület után történik. z az adó nem kevesebb mint 100 pengő (3000 lei) hektáronként, ami katasztrális holdankint kb. 58 pengőt (1718 leit) tesz ki. Az ideai katasztrális termés következtében a szőlősgazdák képtelenek ezt a magas adót megfizetni. Vitéz Rajnay Károly tábornok, városi katonai parancsnok megígérte, hogy a jogos kérésért pártoló véleményezéssel terjeszti föl az első hadsereg közigazgatási csoportjához.

Vorstehér C. A. és Pál

Budapest, VI, Ankerköz 1-3

a „CAPAVO” védjegyű

csipke, mindennemű zsinór, szalag, klóplli fűgöny, gumiszalag, cipőfűző, nadrág-, harisnyatartó különlegességek gyára

Több mint 400 magyar munkás és tisztviselő

Budapesti bevásárlási források. Szeretettel várjuk erdélyi testvéreinket

Legrégibb és megbízható-
nak elismert gyermekruha-
üzlet

Becker
Károly
Budapest, IV. Váci-u. 2.
Alapítástörténet: 1840
Telefonszám: 182-749

A régi
„JÄGER“
aisoneműek szaküzlete
Horváth és Társa Budapest, IV.
Bécsi-utca 5.
Különleges kötöttárú, gyapjú
és selyem márkás harisnyák.

SEMLER J.
m. kir. udvari szállító
Szövet és selyemkülönlegességek
Budapest, V. Deák Ferenc-utca 12
Alapított 1850-ben

**Elegáns fiúk
ruhásboltja**
EDELMANN
Budapest
Kamermayer Károly-utca 2

**Javitóvizsga a Felsőkereskedelmi Leányisko-
lában.** A M. Kir. „Zrinyi Ilona” áll. felsőkereske-
delmi leányiskolában az elmaradt javító és
pótló vizsgákat 1940. okt. hó 10-én, esütörtökön
tartják meg. Az érdekelt tanulók ezekre a vizs-
gákra 8-án, kedden tartoznak jelentkezni az igaz-
gatóságon. A magánvizsgák írásbeli részét f. hó
12-én tartják, szóbelit pedig hétfőn, 14-én. A ma-
gánvizsgázók 10-én tartoznak az igazgatóságon
jelentkezni, magukkal hozván a magánvizsgá-
kat engedélyező okiratot. Igazgatóság.

**A Nagyváradi és Biharmegyei Fűszerkeres-
kedők Egyesülete** f. hó 6-án vasárnap d. u. 3 óra-
kor a Kereskedelmi Csarnok gyűléstermében az
Egyesület további működésének tárgyában való
határozás céljából rendkívüli közgyűlést tart. A
kérdés fontosságára való tekintettel elvárjuk,
hogy minden fűszerkereskedő jelen legyen.

A Lápóssy Zeneiskolában a tanítás megkezd-
ődött. Beiratások folytatólagosan. Bethlen-utca
20 sz.

HellerFrigyes

Női kalap Szabott árak!
Budapest
VII. Csányi-utca 12. szám
TELEFON: 145 645
Nagyban és kicsinyben

Baross tabló:

Beiratások, javító- és magánvizsgák a nagy-
váradi „Szilágyi Erzsébet” leánygimnáziumban.
A nagyváradi m. kir. állami „Szilágyi Erzsébet”
(volt Oltea Doamna) leánygimnáziumban a ja-
vító és magánvizsgák okt. 4-5-7-én tartanak.
Beiratások 4-12-ig lesznek. Igazgatóság.

PÜSPÖK-FÜRDŐBE autóbusz indul
reggel 9 és délután 2 órakor.

* **A REKLAM!** Állandó, észszerű és ügyes
reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari
vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető
eleme. **Hogyan, hol és mikor** hirdethető a legsi-
keresebben, legjobban és legolcsóbban, megtud-
ható **Leopold Gyula modern hirdető vállalatánál**,
Budapest VII. Erzsébet körút 39, ahol 44 éves,
az egész világon szerzett tapasztalattal, odaadó
lelkülmérettel és a pedantériáig terjedő
pontossággal eszközölnék hirdetéseket és reklá-
mokat az összes budapesti és vidéki újságokban.
Költségtetések, tervezetek ingyen! — Telefon:
422-308.

Vászon, fehér-
nemű, kelengye

Mässner
cégnél
IV., Váci-utca 1.

Az Erdélyi hölgy-
közönseget szeretettel
várja

Zsubari Nelly
ruhászalónja
Budapest, IV. Bécsi-u. 5

SCHNEIDER

Budapest IV.
Régiposta-u. 12
Harisnya, uri-, női
divat. Kötött árú,
rövid árú

Fáth

harisnya,
kesztyű
BUDAPEST, IV.
Ferenciek tere 2. sz.

Magyar urak
Magyar ruháját

Mohácsy
készíti
Museum-kert 11. sz.
f. lemelet 4 Tel. 383-548

Sport és ruházat

Wiva
SPORT
BUDAPEST IV.
Tűrr-utca 7

Elfogták a kisújszállási ügyvéd gyilkosát.
Szolnokról jelentik: Kisújszálláson néhány nap-
pal ezelőtt — mint jelentették — meggyilkoltak
Dávid István ügyvédet. A rendőrség elfogta a
tettest Posztos Lajos napszámot, aki nemcsak
a gyilkosságot követte el, de be is tört Nagy
Kálmán kisújszállási fűszerüzletébe. A gyilkost
a szolnoki fogházba szállították.

A nagyszalontai róm. kat. Leánycsoport 1940
okt. 6-án délután 6 órai kezdettel a „Vigadó”
nagytermében az aradi Tizenhárom vértanu
emlékére emlékestet rendez a következő műsor-
ral: 1. Bevezetőt tart és az egyes műsorzámo-
kat ismerteti Schwoy Jolán áll. iskolai tanítónő.
2. „Jelige Arad” éneklé a Leánycsoport. 3. Tizen-
három Váradi Antaltól. Szavalia Széles Mária.
4. Honvéd dalok. Férfi solo. 5. Emlékeszéd.
Tartja Dr. Bánáss László. 6. Apotheosis. Előkép.
Szózat. 7. Magyar dalok. Eneklé Türkóssy Mária.
8. „Október 6” Báky Józseftől. Szavalia Ormay
Gréte. 9. Zeneszám. Horváth J. és zenekara. 10.
Ima. Danicska Lajos tanító. 11. Hímnusz. — A
tisztá bevétel a szegény iskolás gyermekek téli
tejjelátására fordítják.

A M. Kir. Oszályosrsjáték játéktérve a leg-
jobb az egész Európában. Készséggel küldi in-
gyen és bérmentve Ujhelyi és Társa közismeri
szerecsés főárusító: Budapest, V. Szent István
körút 27. Pontos, figyelmes és diszkrét kiszolgálás
biztosítva.

**NAGYVÁRADI KATOLIKUS NŐI EGYESÜ-
LETEK FIGYELMÉBE.** Október 6-án, vasárnap
reggel 8 órakor az elási plebánia templomban
találkozunk, hogy mi is bekapcsolódjunk az
Erdélyi Katolikus Nőszövetség közös Veni Sancto-
jába.

A Széles utcai női ipari iskolába (volt liceul
industrial Domnita Ileana) beiratkozni okt. 7-
15-ig, naponta 9-11 óráig, iratokkal, de egyelőre
tandíj nélkül lehet. Az iskola teljes ipari kiké-
pzést biztosít. Ipari szakiskolai végzettségű
tanterti beosztásra fenti időben jelentkezzenek
leányok.

**Miseruhák, pluvialék, helyhek,
zászlók, cingulusok, gallérok,
reverendák stb.**

Oberbauer A. Utóda
legelőnyösebb beszerzési forrása
Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

Fűszer és csemege

üzlet
Nagy Istvánné
Bécsi-út 88. szám

Bodnár szücs

Bundák, rókák. alakí-
tások modell szerint
Budapest IV., Parisi-u. 2
Telefon: 18-57

**„Hol lakjunk,
hol szórakozunk“**

A budai
SZEIFFERT

Kávéházban
a legjobb magyar
nóta-Orbán Sándor
énekes
Cigányzene - Melegkonyha

HUBERTUS

vendég ó. - Te. 356-586
Budapest, Kaos-u. 36
Az erdélyiek találkozóhelye
Kifűző konyha. Elsőrendű italok
György Vince muzsikái
Tudaj - Dunst Gyula
donos a Kolozsvári NEW-
JORK étterem volt vezetője

**A Nagyváradi Református Polgári Leányis-
kolába** a beiratások október hó 10-ig tartanak.
Beiratkozhatnak bármilyen vallásu tanulók.

* **Suchtár Bankház** minden nyeresémet azon-
nal kifizet. Sorsjegyet csak Suchtárnál vegyen.
Budapest, Üllői ut 6.

PÉLDÁS BÜNTETÉS... Budapestről je-
lentik: Az ügyészség folytatólagosan elkövetett
megvesztegetés büntetével vádolta Kovács Jó-
zsef székesfővárosi napszámot, mert Kovács,
aki a VII. kerületi előjáróságon a szegénységi
bizonyítványokat kiállító osztály altisztje volt,
a bizonyítványért jelentkezőktől pénzt fogadott
el és ezért az ilyenek ügyét gyorsabban intézte
el, mint a többiekét. Ügyét a büntetőtörvény-
szék Horváth-tanácsa tárgyalta. A törvényszék
előtt két detektív vallotta, hogy az altiszt a
rosszul öltözött emberekkel durván bánt, a jól
öltözötteket azonban mellékajton át bevezette
az eljáró tisztviselőhöz. A bíróság dr. **Torocz-
kay** János királyi ügyész vád- és dr. **Bányász**
Vilmos védőbeszéde után nem jogerősen nyolc-
bónapi börtönre ítélte Kovácsot.

Keresztény volt 4-es honvédek jöjjenek a Ba-
laszko vendéglőbe vasárnap (október 6-án) dél-
után 5 órakor, bajtársi találkozóra.

A MAGYAR KATONAUSZÁG című képes hetilap a magyar katonanemzet minden fiához szól.
A katonai nevelés, kiképzés és nemzetvédelem
ma már mindannyiunkra nézve fontos munká-
ját szolgálja. Felvilágosít, tanít és szórakoztat,
közhasznú ismereteket terjeszt, ápolja és fej-
leszti azokat a hazafias és harcos erényeket,
amelyeknek összessége a Zrinyi Miklósi ma-
gyar katonanemzetet jelenti. Időszerű
katona- és külpolitikai cikkei, kiképzési pél-
dái érdekes riportjai, eleven tárcái, a magyar
katona dicsőséges napjai idős emlékeztetői,
földünk és népünk fontos kérdéseit röviden
tárgyaló cikkei, a magyar művelődés kimagasló
teljesítményeiről szóló beszámolói, valamint a
világháború kis embereinek nagy tetteit ismer-
tető színes leírásai amilyen megragadóak, olyan
szórakoztatóak. Ma már egyformán kedveli
mindenki, akár polgári ruhában szolgálja a Ha-
zát, akár a honvédség büszke egyenruháját vi-
seli. Ténylegesek és tartalékosok, tisztj
rendfő-
kozatuk és legénységi állományuk egyaránt
megtalálják benne azt, ami ma minden igaz
eragart érdekel. A jövő katonáinak, az iskolás
ifjúságnak nemzeti és katonás szellemű neve-
léséhez pedig jól használható eszközt jelent ez
a lap minden magyar tanító, tanár és szülő
számára. A Vitézi Rend Zrinyi Csop-
ortjának közreműködésével és kiadásá-
ban megjelenő Magyar Katonaujság minden
számát gazdag képanyag, művészi rajzok és ere-
deti fényképek díszítik. A lap kapható minden
újságárusnál. Számonkénti ára 10 fillér.

MEGHÍVÓ. A „Sasok” Turista Egyesülete
október hó 6-án déli 12 órakor egyesületi helyi-
ségében (Nagy Sándor utca 14) rendkívüli köz-
gyűlést tart, melyre a tagokat ezton hívja meg
az Elnökség.

Vendéglő, kávéház, cukrászda, bár
berendezések és felszerelé-
sek. sörkimérő pultok, jégsezkrények,
székek, asztalok, pamlagok, alpaca evő-
eszközök, sültés tálak, nagy választékban.
Használtak és újak kaphatók.

ROSENFELD,
Budapest, Népszínház-utca 31.

Jelentkezés a Ludovika Akadémiára és a Honvéd Műszaki Akadémiára

A Honvéd Ludovika-Akadémiára és a Bólyay János Honvéd Műszaki Akadémiára való felvételre a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken lakó azok az ifjak jöhetnek tekintetbe, akik az akadémiai kiképzést megelőző honvéd karpaszományos szolgálati kötelezettségnek eleget tettek. A honvédakadémiát megelőző karpaszományos szolgálatra a magyar állampolgársági igényjogosultsággal bíró apák ama fiai jelethezhetnek, akik bármely egyetemi felvételre jogosító középiskola nyolcadik évfolyamát 1940. december 31-ig sikeresen elvégezték és ugyanezen ideig 17-ik életévüket betöltötték, de a 24-ik évüket túl nem haladták. A karpaszományos szolgálatra történő felvételt célzó kérvényeket 1940. november 15-ig kell benyújtani. A Honvéd Ludovika Akadémián — melynek elhelyezése Budapest, Üllői-út 80. — gyalogsági, kerékpáros, lovas, tüzer, páncélos, vonat- és esendőségi kiképzést tartanak. A Bólyay János Honvéd Műszaki Akadémián, — mely Budapest, Hidegkuti-út 23 alatt van, — műszaki és hídadó-kiképzés folyik. A repülőakadémiára ezalattal nem lehet. A Honvéd Akadémia első évfolyamát megelőző karpaszományos szolgálatra vonatkozólag részletes felvilágosítást a kiadásra kerülő pályázati hirdetésnyújt. Ezzel az összes visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken lévő katonai hatóságokat ellátják. Az említett hatóságokat a pályázatra vonatkozó részletes felvilágosítások adására a honvédelmi minisztérium utasította.

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utánozzák. Ugyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Vasárnap előadások. Vasárnap három előadást tart a színház együttese. Délután 3 órakor olcsó helyárral a **Legyen úgy, mint régen volt** operett van műsoron, teljesen a bemutatott előadás szerint és azoknak szereplőivel, míg délután 6 és este 9 órakor a

TOKAJI ASZU c. énekes, zenés, táncos vígjátékának lesz második, illetve harmadik előadása.

TOKAJI ASZU, Szilágyi László és Eisemann Mihály énekes, zenés, táncos vígjátéka ma Magyarországon minden városában diadalmas sikerrel szerepel a színházak műsorán. Huszonegy év után az első operett, amely szintizista magyarságával száz százalékgig mindent nyújt, ami szép, kedves és szórakoztató.

TOKAJI ASZU főszerepeit Erényi Böske, Horváth Mici, Rappert Dódi, Borsos Mancsi, Köszeghy Dusu, Mészáros Béla, Felhő Ervin, Bihari Zoltán, Fekete Mihály, Berengh Béla, Hegyesi Ferenc Solti Miklós, Némethy István és Derecskey Pál játsszák. A Kis Andriška szerepében Moldovan Évike, az öt éves gyerek szerepét.

TOKAJI ASZU-t Mészáros Béla rendezi.

TOKAJI ASZU-t Szathmáry Endre dirigálja.

TOKAJI ASZU még vasárnap délután 6 és este 9, hétfőn és kedden este 8 órakor lesz a színház műsorán.

Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Heti műsor:

Vasárnap délután 3 órakor: **Legyen úgy mint régen volt.** (Olcsó helyárral.)

Vasárnap délután 6 órakor: Tokaji aszu.

Vasárnap este 9 órakor: Tokaji aszu.

Hétfő este 9 órakor: Tokaji aszu.

Kedd este 9 órakor: Tokaji aszu.

CUKOR és ZSIR

MEGTAKARITÁST jelent a 100 képes VÁNCZA kincses receptkönyv. Ingyen küldi a VÁNCZA-GYÁR Budapest, 10-es posta.

VÁNCZA

sütőpor

SPORT

Néhány szóban

szeretnénk véleményünket elmondani a b) válogatott nagyváradi vendégszereplésével kapcsolatban. Nem akarunk ünneprontók lenni, de bizonyos okokból kénytelenek vagyunk mérlegelni a helyzetet és a megoldást. Mielőtt részletekbe bocsátkoznánk, leszögezzük, hogy mivel Nagyvárad válogatottja szerepel a legjobb „11”-nek kell kiállni, még pedig szintizista magyar labdarúgókból összeállított együttesnek.

Pénteken este megbeszélést tartottak a NAC-Othonban a NAC és a Törekvés vezetői és megállapították bizonyos elveket, amelyet a csapat összedőlésénél tekintetbe vesznek és amihez ragaszkodni is kell. A magyar b) válogatott tekintélyes játékerőt képvisel, természetesen tehát, hogy komoly mérlegelés után kell összeállítani a csapatot, hogy a siker reményében vehesse fel a küzdelmet. A Magyar Labdarúgó Szövetség úgy határozott, hogy a NAC és a Törekvés közösen rendezik a mérkőzést s így természetesen a bevétel is közös. Az anyagi rész azonban nem érinti a sport- és nemzeti szempontokat.

Nagyvárad komoly együttest tud kiállítani. Ez csak a következő lehet: Várdai, Záborszky, (Belezny), Sebők. — Somogyi, Juhász, Demetrovics, — Dallos, Kovács, Spielmann, Bodola, Prászler I.

Reméljük, hogy a klubok vezetői megszívlelik a jó tanácsot és a fentiek szellemében járnak el.

Vasárnap 11 órakor fut be a debreceniek kegyeleti stafétája

Ma, vasárnap délelőtt 11 órakor érkezik a debreceni sportolókól összeállított 30 tagú kegyeleti váltó-futó csapat Nagyváradra, akik magukkal hozzák Debrecen város koszorúját. A koszorút ünnepélyes külsőgégek között helyezik el a Nagy Sándor-utca 4 számú házban levő Nagy Sándor tábornok, aradi vértanu emléktábláján.

Az ünnepélyen részt fog venni, Debrecen város képviselőiben Zöld József debreceni polgármester-helyettes, vitéz Hadházy Dezső egyetemi testnevelési tanár, a debreceni váltó-futó csapat vezetője, Nagyvárad város képviselőiben dr. Soós István jelenik meg, míg a Nagyvárad Sport Egyletet dr. Szeghalmy Sándor elnök képviseli.

Megérkezik az ünnepségre a békéscsabai MÁV zene- és dalegylet 60 tagú kiállításával, úgyszintén a helybeli Frontharcos Egyesület is képviselteti magát a *Vitán* Zoltán diszszárával.

Felhívást intéztünk a nagyváradi sportolókhoz, valamint Nagyvárad város közönségéhez, hogy ezen a kegyeleti sportünnepélyen, melyet a tizenhárom aradi vértanu emlékének szentelünk, minél

SZALARD (járás székely) főterén bármilyen üzletre, vendéglőre és kávéháza is kiválóan alkalmas üzleti házkuglizóval és megfelelő lakással azonnalra kiadó esetleg eladó

Bővebbet Weiss,

Gróf Teleki Pál u. 44 alatt.

nagyobb számban jelenjenek meg.

Egyben közöljük azt is, hogy a kegyeleti váltó-futó csapat felvonulási útszakasza a nagyállomástól a Horthy Miklós és Rákóczi-úton át Nagy Sándor emléktáblájához vezet. Felkérjük a Horthy Miklós-úton és a Rákóczi-úton lakó magyar közönséget, hogy házaikra tüzzék ki a nemzeti színű lobogót.

Tájékoztatásul közöljük, hogy tekintettel a Nagy Sándor-utca kis befogadó képességére, ezen a részen csak fenntartott helyek vannak. Felkérjük az ünnepelő közönséget, hogy lehetőleg a kegyeleti váltó-futó csapat felvonulási útszakaszán (Horthy Miklós-út és Rákóczi-úton helyezkedjen el.

Nagyvárad Sport Egylet

Felkérés a Nagyvárad Sport Egylet tagjaihoz.

Tehtettél a vasárnapi ünnepségekre, felkérjük az összes hölgy és férfi tagjainkat, hogy sportegyletünk zászlónk alatt való közös felvonulása céljából fél 11 órakor sziveskedjenek, lehetőleg magyaros ruhában, megjelenni az N. S. E. Ott-honban. *Élnökség.*

Magyar
Magtényesztési R. T.
Budapest—Monori

Honori Hag

Monori Magkereskedése
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7
Sürgőnycim: Granarim
Telefon: 144-460

Körzeti képviselet iránt érdeklődők ajánlataikat nyújtsák be központunkba:
Budapest, IV., Főpostafiók 219

Nagy érdeklődés előzi meg a B) válogatott első nagyváradi szereplését

Nagyvárad. Saját tud. Ma, vasárnap délután fél négy órai kezdettel kerül sor az erzsébetligeti pályán a B) válogatott szereplése. A mérkőzést hatalmas érdeklődés előzi meg, mert a B) csapat hatalmas játékerőt képvisel. A válogatott B) csapatot ünnepélyesen fogadják vasárnap délután a pályaudvaron. Az ellenük játszó csapat a NAC-on épül fel s szerepelni fognak Törekvés játékosok is. Bodola és Spielmann felmentést kértek a németek elleni válogatottság alól, így ők is a nagyváradi csapatban játszanak a válogatott B) ellen.

ÜZLETSZERZŐKET,

faiskolai megrendelés-gyűjtőket, helyi, körzeti képviselőket, bizományi-lerakatosokat, kitűnő lehetőségekkel keres: GAULACH FAISKOLA, SZEGED

Olcsó magán és bérházak,

házhelyek, szőlők és földbirtokok elköltözés miatt sűrűn eladó. — Minden eladó ingatlant nyílvántartok! Minden igényt kielégítek!

Eladó ingatlanát kérem bejelenteni!

Szilágyi Dezső-utca 3. - „Bafiso“ cserépkályhaleterakat

Telefon: 17-76.

Horváth

ingatlaniroda

Telefon: 17-76.

* A természetes „Ferenc József“ keserűvíz régóta kitűnően bevált háziszor megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

Ideiglenesen felfüggesztették a szombati nyitvatartást elrendelő intézkedést

A m. kir. nagyváradai városi katonai parancsnokság 1969/1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Az üzleteknek szombaton felekezetre való fektetést nélkül való nyitvatartását elrendelő és korábban megjelent rendelkezését további intézkedésig felfüggeszttem az érdekelteknek szóló azzal a figyelmeztetéssel, hogy üzletükbe alkalmas személyeknek beállításáról legrovidebb időn belül gondoskodjanak, mert rendelkezésem rövid időn belül újból érvényre emelem.

Vitéz Rajnay Károly s. k., tábornok, városi katonai parancsnok.

Utazási igazolvány az egyetemekre beiratkozók számára

A m. kir. nagyváradai városi katonai parancsnokság 1949-1940. kat. köz. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Közlöm az egyetemekre beiratkozni szándékozó nagyváradai lakosokkal, hogy kizárólag és igazolisan egyetemi beiratkozás céljából az anyaország területére utazási igazolványt kaphatnak.

Vitéz Rajnay Károly s. k., tábornok, városi katonai parancsnok.

Jégszekrények,
villamos hűtőkészülékek, sörhűtőkészülékek, lagylaligépek, jéggyártó-berendezések

HENNEFELD jégszekrény-gyár

Budapest, VI., O-utca 6. Arjegyék ingyen és bérmentve
Telefon: 112-026, 115-346

Alapítva: 1836 — Centenárium: 193

Kossuth János

Budapest IX., Vamház körút 5. Telefon 387-141
Üveg-porcellán- és tűzállóedények. Dísztárgyak, üveg- és porcellánkészletek. Ajkai üveggyárának budapesti főlerakata.
Védjegy: „Magyar Kristály“. ABC tag

Az új 45. magyar kir. osztálysorsjátékon

közel 10 millió pengőt sorsolnak ki. Sorsjegykészlet kevés, rendeljen sűrűn!

UJHELYI ÉSTÁRSA
közarusítónál
Telefon 123-271

Budapest, Szent István-körút 27.
A húzások OKTÓBER 19-én kezdődnek

HIVATALOS ÁRAK:
Nyolcad 3,50 P Negyed 7.- P Fel. 14.- P Egész 28.- P

Ujhelyi sorsjegyek nyernek!

Tisztagyapju divatszövelek minden kivitelben

Deutsch Posztóáruház

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 4. sz.

Árcáhidetések

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Allást keres

Keresztény
tisztviselőnek többéves szállítóirodai gyakorlattal állást keres, esetleg gépirást félnapra is vállal. Cimeket a kiadóba kérek „Megbízható“ jellegre.

Házvezetőnőnek,
vagy mindenesnek menne Kelle Juliska, Hodossy-u. 26.

Bejáró
takarítást, mosást, vasalást vállal Nagy Károlyné, Béke-u. 6-a.

Írófüzet,
papírnemű confection-ban teljes jártassággal bíró egyén állást keres. „Papír“ jellegre a kiadóba.

Lakás

Kiadó
nov. 1-re 2 szobás lakás Gerliczy utca 6. Délután.

Kiadó
10 éves fűszerüzlet lakással nov. 1-re. Kertváros, Architectilor 14.

Butorozott
szobát keresek urcsaládnál. Kertes házban udvari szoba előnyben. Cimeket „Tanárnő“ jellegre a kiadóba.

Keresek
kétszobás lakást összkomforttal, azonnalra, teljesen bebutorozva. Ajánlatok: I. számú postahivatal 10 számú postafiók.

Keresek
négy-szobás lakást Olasziban novemberre. Cimeket kérem Dr. Polgár Andrásnak, Szalárdi utca 11. Telefon 13-52.

2 szobás
fürdőszobás komplett parkettás, új lakások 22.000 lei évi érért kiadók Körös utcán — Felvilágosítással szolgál dr. Sebestyén ügyvéd, Szaniszló-u. 18.

Kiadó
azonnal különbejárható butorozott szoba fürdőszobával. Gömbös Gyula-u. 37.

Kiadó
szép, különbejárható szoba, Szent László-térhez 5 percre. Keresztény tisztviselő férfinak vagy nőnek Cimet a kiadóba.

Magánház
szoba, konyha, előszoba, speiz, külön egy szoba elköltözés miatt sűrűn eladó. v. Speiranta-u. 18. (Püspöki-ut. végelomlásnál)

Butorozott
szoba, különbejárható, azonnalra kiadó. Szilágyi Dezső u. 14-a.

Kiadó
november 1-re 4 szobás modern utcai lakás, balkonnal I. em. Rulikovszky ut 22.

Adós-vétel

Vennék
sűrűn zongorát vagy pianót. Ajánlatokat ár és márka megjelölésével kérek: Dénes Jenő, Budapest, Erzsébet körút 33.

Harmóniumot
jó állapotban megvételre keresek. Össi telep 6-os utca 8. Golián.

Pocfogó
kutya eladó. Hatiné, Hosszu-u. 20.

Eladó
a Pöpa fatelep. Velencei vasutnál. Kizárólagos megbízott. Eladó 180 hold erdő 100 éves tölgy és cser. rager. — Teleki utca 38.

Ujság-makulatura
kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Ecet és élesztő
gyárat keresek megvételre. Express ügynökségi iroda nagyváradai fiókja. Széchenyi tér 12. Törvényszék mellett.

Jókarban
levő hencser-takarót megvételre keresek. Cimet a kiadóba.

Hülönfélé

Szőlő bérbeadás
Nagyváradon a Hágási ut. mellett 8 katasztrális hold, amelyen tégla lakóház, 1000 gyümölcsfa, 8000 szőlőtőke és lucernás van, november 1-től használatra bérbeadó. Feltételek és részletes felvilágosítás szerezhető a Fekete Sas Rt. irodájában. — Szent László tér, Saspalota. I. em.

Teljes
vendéglői felszereléssel bíró, helybeli magyar főpincér, egy jól menő, eddig román kezelés alatt álló vendéglő átvételéhez magános nő, vagy házaspár társat keres. Háromezer pengő szükséges. Tőke biztosítva. Cím: Körös utca 5. ajtó 2.

Pesti
szövetmintáim 50 százzalékkal olcsóbbak. — Mágori, Kat. Kör épület.

Pulikutya
ezüst szürke, hosszú-szőrű találtatott. Tulajdonosa átvetheti Pop Danila utca 1 sz. alatt

Kisebb
magánházat keresek bérbe, lehetőleg istállóval a Kommandánsrét vagy Szőlősi réten, címet Neptun u. 12 sz. Gépész.

30 év óta
fennálló fényképészeti műterem, forgalmas járási székhelyen eladó vagy bérbeadó. — Cím a kiadóban.

Német nő,
zongora, magyar, német, román tanítással órákat ad, uri helyre vidékre, mint nevelőnő elmenne. Molnár cukrászda. — Nagyvárad, Rákóczi-ut 26.

Vendéglő,
jóforgalmu, központban, más vállalkozás miatt átadó. Felvilágosítást ad Beöthy Odón utca 2. iroda.

Négy középiskolát
végzett keresztény leány üzleti, vagy más hasonló elfoglaltságot keres. Galamb-u 11 sz.

Menekült
műszaktalos, megbízható, házakhoz megy fényezni, javítani. Pra-porgescu 9.

Iskolás
gyereket teljes ellátásra vállalkoz, vagy kossinélkül. Szilágyi Dezső utca 29. Erdélyiné.

El ne felejtse,
hogy az Alkalmi Butoroladás a Premontrei főgimnáziumból, Rákóczi-ut 20 alá költözött (Léval sarküzem) Régi butorát ujakra becserelem, vagy megveszem.

Diófarönk
furnir, deszka, búkk-friz (gőzöltbűkk) nagyobb tételbeni vételét és pénzkölcsön folyósítását eszközözi: „Express“ ügynökségi iroda nagyváradai fiókja. Mussolini tér 12. Törvényszék mellett.

Női kosztümök
és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

INGATLANT
venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

Elveszett
egy kaucuk tárcsa lilverittel és benne pénzzel. Megtaláló jutalmat kap. Iskola u. 1.

KIADÓTULAJDONOS:
szent László-nyomda Rt

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda Rt igazgatója